

στήριον οὐ ποιῆ νομὴν τῷ ἐναγομένῳ εἰς τὸ κτήσα-
σθαι τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆν· ὁ γὰρ δικαστὴς
ἐν τῷ καιρῷ τῆς καταδίκης εἰς τὸν τῆς προκατάρξεως
καιρὸν ἀνατρέχει, ὡς διακοπίσης τῆ προκατάρξει τῆς
τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς.

[ρζ'.] Ὁ ἀγοράσας δοῦλον οὐ δύναται πρὸ παρα-
δόσεως ἐκδικεῖν τὴν τοῦτου δεσποτείαν.

[ρη'.] Κἂν τὸ ἀλλοτρίον τις νέμηται, ὅμως ὁ
ἐνάγων εἰ μὴ ἀποδείκνυσιν ἴδιον εἶναι τὸ πρᾶγμα,
νικᾷ ὁ ἐναγόμενος.

TITULOS B'.

Περὶ τῆς πουβλικιανῆς κατα πραγμάτων ἀγωγῆς.

α'. Ὁ κατὰ παράδοσιν λαβὼν παρὰ μὴ δεσπότην
ἐξ εὐλόγου αἰτίας καὶ μὴ διὰ χρήσεως δεσπόσεως ἔχει
τὴν πουβλικιανήν· ὁ γὰρ διὰ χρήσεως δεσπόσεως ἔχει
τὴν πολιτικὴν. κατὰ πολλοὺς δὲ νομίμους τρόπους
κτῆται τις δεσποτείαν, ὅσον ἀπὸ ληγάτου,

β'. Καὶ θανάτου αἰτία δωρεᾶς, ἔοικε γὰρ λη-
γάτῳ,

γ'. Καὶ ἀπὸ ἄλλων πλειόνων.

Τῷ κατ' εὐλογον αἰτίαν λαβόντι πρᾶγμα καὶ
ἐκπεσόντι δίδοται ἢ πουβλικιανῆ, καὶ οὐ μόνον τῷ
ἀγοραστῇ, ὅσον ἀπὸ προικὸς εἴτε διατιμηθὲν πρᾶγμα
ἢ καὶ ἀδιατιμητον, καὶ ἀπὸ τῆς δικαστικῆς κρίσεως,

δ'. Ἡ καταβολῆς χάριν, εὐλογος αἰτία τοῦ δεσπό-
σαι ἐστίν⁵⁴),

ε'. Ἡ ἀπὸ δούλου ἀμαρτήσαντος καὶ ἐκδοθέντος,
εἴτε ἀληθῆς εἴτε ψευδῆς ἦν ἡ αἰτία·

ς'. Κἂν κελύσει τοῦ πραιτωροῦ ἐκδοθῆ μοι ὁ μὴ
διεκδικούμενος δούλος ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως·

ζ'. Ἡ ἀπὸ προσκνώσεως, καὶ ὅτε παράσχη τὴν
ἀποτίμησιν τῆς δίκης ὁ ἐναγόμενος· ἀντὶ πράσεως
γὰρ ἐστίν.

Ὁ ἀπὸ μαινομένου ἐν ἀγνοίᾳ ἀγοράζων ἔχει τὴν
πουβλικιανήν· διὰ χρήσεως γὰρ δεσπόζει.

Καὶ ὁ λαβὼν κατὰ δωρεάν ἔχει τὴν πουβλικια-
νὴν, καὶ κατὰ τοῦ δωρησαμένου.

Καὶ ὁ ἀγοράσας ἐν ἀγνοίᾳ παρὰ νέου·

Καὶ ὁ λαβὼν κατὰ ἀνταλλαγῆν.

Ἡ πουβλικιανῆ μίμησιν ἔχει δεσποτείας, καὶ οὐ
νομίς.

Ἐὰν ἐνήγαγόν σοι περὶ πράγματος καὶ ἐξ ἐπα-
γωγῆς σου ὥμοσα, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐμὸν, κατὰ σοῦ
μόνον τὴν πουβλικιανὴν ἔχω· μόνον γὰρ τῷ ἐπαγα-
γόντι ὁ ὅρκος ἀντίκειται. εἰ δὲ σὺ ὥμοσας, μὴ εἶναι
αὐτὸ ἐμὸν, ἀγωγὴν μὲν οὐκ ἔχεις· παραγράφεις δὲ με
ἐνάγοντά σοι.

Τὰ περὶ τῆς ἐπὶ πράγμασιν ἀγωγῆς εἰρημένα καὶ
περὶ τῆς πουβλικιανῆς λέγομεν.

Ἀρμόζει κληρονόμοις καὶ διαδόχοις πραιτωρίοις.

Εἰ καὶ ἐγὼ μὴ ἀγοράσω, ἀλλὰ δοῦλός μου ἢ
κηδεμῶν ἢ προκουράτωρ ἢ ἄλλος διοίκησίν μου πράτ-
των, καὶ ἐπέσω τῆς τοῦτου νομῆς, ἀρμόζει μοι ἢ
πουβλικιανῆ.

sessionem non constituit reo ad acquirendam longi
temporis praescriptionem: iudex enim tempore con-
demnationis ad tempus litis contestationis recurrit,
quasi interrupta per litis contestationem longi tem-
poris praescriptione.

CVII. Qui servum emit, ante traditionem domi-
nium eius vindicare non potest. L. 27.
C. III. 32.

CVIII. Quamvis rem alienam quis possideat, nisi
tamen actor rem suam esse ostenderit, vincit reus. L. 28.
C. eod.

TITULUS II.

De Publiciana in rem actione.

[Dig. VI, 2.]

I. Qui per traditionem a non domino ex iusta
causa rem accepit, nec usucepit, habet Publicianam: L. 1.
D. VI. 2.
nam qui usucepit, civilem actionem habet. Multis
autem modis legitimis dominium quis nanciscitur,
veluti ex causa legati,

II. Et mortis causa donationis, nam legato com-
paratur. L. 2.
D. eod.

III. Et ex aliis plerisque. I. 3. pr.
D. eod.

Ei, qui ex iusta causa rem nactus est et posses-
sionem amisit, datur Publiciana, nec solum em-
tori, veluti ei, qui rem nactus est ex causa dotis
sive aestimatam sive inaestimatum: ex causa
iudicati,

IV. Vel solutionis gratia, [iusta causa est acqui-
rendi dominii.] L. 4.
D. eod.

V. Vel si servus deliquerit et noxae datus sit,
sive vera sive falsa sit causa: L. 5.
D. eod.

VI. Et si iussu praetoris servus mihi deditus sit,
qui noxae nomine non defendebatur: L. 6.
D. eod.

VII. Et ex causa adiudicationis, et quum litis ac-
timationem reus praestiterit: loco enim venditio-
nis est. L. 7. pr.
§. 1. D. eod.

Qui a furioso ignorans emit, Publicianam habet: §. 2.
nam usucepit.

Et qui per donationem accepit, Publicianam ha-
bet, etiam adversus donatorem. §. 3.

Et qui ignorans emit a minore: §. 4.

Et qui accepit ex causa permutationis. §. 5.

Publiciana similitudinem habet proprietatis, non
possessionis. §. 6.

Si rem a te petierim et te deferente iuraverim, §. 7.
rem meam esse, adversus te solum Publicianam ha-
beo: ei enim solum, qui detulit, iusiurandum obstat.
Si vero tu iuraveris, rem meam non esse, actionem qui-
dem non habes: exceptione autem me petentem sub-
moves.

Quae de rei vindicatione dicta sunt, etiam de
Publiciana dicimus. §. 8.

Competit heredibus et praetoriis successoribus. §. 9.

Quamvis ego non emerim, sed servus meus vel
tutor vel procurator vel alius negotium meum ge-
rens, et amisero possessionem, Publiciana mihi com-
petit. §. 10.

54) Haec verba εὐλογος κ. τ. λ. notam marginalem perperam in textum intrusam continere videntur.

L. 7. §. 11. Οὐ παντὶ ἀγοραστῇ, ἀλλὰ τῷ καλῇ πίστει ἀρ-
D. VI. 2. μόζει ἢ πουβλικιανῇ· καὶ οὐ βλάπτει αὐτὸν ὁ δόλος
τοῦ πρώτου.

§. 12. Τοῦ καλῇ πίστει ἀγοραστοῦ ὁ διάδοχος, κὰν δό-
λον ποιήσῃ, οὐ βλάπτεται· εἰ δὲ ὁ ἀγοραστῆς δόλον
ἐποίησεν, βλάπτεται ὁ διάδοχος αὐτοῦ, κὰν αὐτὸς
ἐστέρηται δόλου.

§. 13. Καὶ δοῦλος ἐὰν ἀγοράσῃ, ὁ δόλος αὐτοῦ σκο-
πεῖται, οὐ μὴν τοῦ δεσπότη· καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου.

§. 14. Ὁ δὲ δόλος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀγορασίας σκο-
πεῖται· οὐ μὴν ὁ πρὸ τούτου ἢ μετὰ ταῦτα.

§. 16. Πῶς ἢ παραλάβῃ τις τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἔχει τὴν
§. 15. deest. πουβλικιανῆν, κὰν καλῇ πίστει ἤγορασε.

§. 17. Αἰεὶ δὲ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀγορασίας καὶ τῷ
τῆς παραδόσεως εἶναι τὸν λαβόντα καλῇ πίστει.

L. 8. η'. Οὐ ζητοῦμεν, εἰ κατεβλήθη τὸ τίμημα.

D. eod.

L. 9. pr.

D. eod.

θ'. Εἴτε τῷ ἀγοραστῇ, εἴτε τῷ κληρονομίῳ αὐτοῦ
παραδοθῆ τὸ πρᾶγμα, ἀρμόζει ἢ πουβλικιανῇ.

§. 1. 2. 3. Ἐὰν τις τὸ παρατεθὲν ἢ χρησθὲν ἢ ἐνεχυρασθὲν
αὐτῷ ἀγοράσῃ, καὶ ἔστι παρ' αὐτῷ, δοκεῖ παρελη-
φέναι. τὸ αὐτὸ ἔστι, κὰν ἢ παραδόσις προλαμβάνῃ
τὴν πρᾶσιν· καὶ ἔνθα τις ἀγοράσῃ κληρονομίαν, καὶ
παραλάβῃ τὰ πράγματα.

§. 4. Ἐὰν⁵⁵⁾ δύο τισὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κεχωρισμένως

ἐὰν*) ὁ μὴ δεσπότης τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δύο τισὶ διηρημένως
βόνα φίδε ἀγοράζουσι πωλήσῃ, σκοπήσομεν τίς μᾶλλον δύναται
κινεῖν πουβλικιανῆν, πότερον ἐκεῖνος ὃ πρῶτον ἐτραδιτεῦθη
τὸ πρᾶγμα, ἢ ὁ πρώτως ἡγορακῶς; καὶ φησὶν Ἰουλιανός, εἰ
μὲν παρὰ τοῦ αὐτοῦ, καθά τε θεματισταί, μὴ ὄντος δεσπότητος
τὸ πεπραγμένον ἡγοράσαν, δυνατωτέρως ἐστὶν ἐκεῖνος, ὃ πρῶτον
παρεδόθη τὸ πρᾶγμα· εἰ δὲ παρὰ διαφόρων μὴ ὄντων δεσπο-
τών, βελτίων ἐστὶν ἢ αἰτία τοῦ νεμομένου, ἢ ἢ τῶν κινούν-
τος. καὶ ὅτι ἀληθές τὸ εἰρημένον τῷ Ἰουλιανῷ· σῆ. ἀ[ντ]ί[σ].
ἐν γὰρ τῷ ἢ τῶν δε βέβους β. τί. ἀ. διγ. λα φησὶν ὁ νερά-
τιος, μηδεμίαν εἶναι διαφορὰν**), εἴτε ἕτερος καὶ ἕτερος τοῖς
διηρημένως ἀνησαμένους ἐπώλησεν, ἀλλὰ ἀδιαστίκτως βελτίονα
φῆσιν εἶναι ἐκεῖνον, ὃ πρωτοτύπως ἐδόθη τὸ πρᾶγμα. βελ-
τίονα δὲ αὐτὸν εἶναι φησὶν ἐν τῷ νέμεισθαι^{ο)}, καὶ ἵνα τὸ
συνεχόμενον εἴπω, ἐν ᾧ μὲν τις τῶν ἀνησαμένων νέμεται, τότε
εἴτε παρὰ τοῦ αὐτοῦ εἴτε παρ' ἑτέρου καὶ ἑτέρου τὸ πρᾶγμα
πραθὲν ἔτυχεν διηρημένως ἐκάστῳ αὐτῶν, τότε ὁ νεμομένος
βελτίων ἐστίν, ἐν ᾧ δηλονότι πρῶτον αὐτῷ παρεδόθη τὸ
πρᾶγμα· εἰ μὲντοι τὸναντίον ἑτέρου τινὸς νεμομένου τὸ
πρᾶγμα κινεῖται τις αὐτῶν βούλεται πουβλικιανῆν, τοῦτο γὰρ
καὶ ὁ παρῶν τί. καὶ τὸ διγ. ἐν προοιμίῳ φησὶν, τότε τῇ ἐν-
ταῦθα κεχορηγηθεῖα διαστίξει, καὶ εἰ μὲν παρ' ἐνός καὶ τοῦ
αὐτοῦ πρώτου τὸ πρᾶγμα διηρημένως ἔτυχεν ἐκατέρῳ πραθὲν,
τουτέστιν ταῦτα ἴδια καὶ ἐκείνῳ ἴδια, βελτίων, ὡς εἰρηται, ἐστὶ
περὶ τὸ κινεῖν καθ' ἑτέρου πουβλικιανῆν ἐκεῖνος, ὃ πρώτως
παρεδόθη τὸ πρᾶγμα, καὶ οὕτω δύναται μόνος ταῦτην κινεῖν,
δηλον [δὲ ὅτι] νεμομένος ἐστὶ βελτίων· εἰ δὲ ἀπὸ [δια]φ[ε]-
[ρῶν] τὸ πρᾶγμα [ἐπράθη, ὃ] νεμομένος ἐστὶ βελτίων . . .
τ . . . ἕτερ . . . μὲν τὸ πρᾶγμα κατέχοντος εφ . . . καὶ . . . ντω καὶ
ἐκείνῳ κινεῖν πουβλικιανῆν . . . νεμό-
μενος^{ρ)} ἐστὶ τοῦ ἄλλου βελτίων, ἐν ᾧ δηλονότι αὐτῷ πρώτῳ
ἐτραδιτεῦθη. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐνός μὲν ὄντος τ[οῦ] πρ[ᾶ]τον[ος],
μόνος ἐκεῖνος [δύναται κινεῖν, ὃ πρῶτον παρεδόθη] τὸ πρᾶγμα
παρὰ τοῦ πεπρακότος, [ἑτέρου δὲ] καὶ ἑτέρ[ου] τὸ πρᾶγμα
πωλήσαντ[ος], κατὰ μὲν ἐξωτικῶ τ[οῦ]το[υ] τ[ὸ] πρᾶγμα κατέχον-
τος ἐκατέρως αὐτῶν δύναται κινεῖν πουβλικιανῆν· λαβὼν δὲ ἢ
καὶ ἄλλως τὸ πρᾶγμα νεμομένος τότε τοῦ ἄλλου ἐστὶ βελ-
τίων, ὅτε^{σ)} πρώτῳ αὐτῷ παρεδόθη τὸ πρᾶγμα. οὕτως εἴπε
καὶ φεῦγε τὴν δοκοῦσαν εἶναι τῶν θεμάτων ἐναντιότητα.

55) Inc. fol. 89. 84.

*) Inc. fol. 89. 84.

**) Videtur deesse εἴτε ὁ αὐτὸς εἴτε etc.

ρ) Subintellige: καὶ οὐκ ἐν τῷ κινεῖν.

ρ) Forte sic legendum: τουτέστι ἐτέρου μὲν τὸ πρᾶγμα

Non omni emtori, sed bonae fidei emtori Publi-
ciana competit, neque dolus venditoris ei nocet.

Bonae fidei emtoris successor, licet dolo fecerit,
non laeditur: si vero emtor dolo fecerit, successor
eius nocet, licet ipse dolo careat.

Et si servus emit, dolus eius spectatur, non
etiam domini: et contra.

Dolus autem tempore emtionis spectatur, non
etiam dolus antea vel postea commissus.

Antequam quis rem acceperit, non habet Publi-
cianam, licet bona fide emerit.

Tempore autem emtionis et tempore traditionis
eum, qui acceperit, bona fide esse oportet.

VIII. Non requirimus, an solutum sit pretium.

IX. Sive emtori sive heredi eius res tradita sit,
Publiciana competit.

Si quis rem apud se depositam vel sibi commo-
datam vel pignori datam emerit, et res apud eum
sit, videtur accepisse. Idem est, licet traditio prae-
cesserit venditionem: et si quis hereditatem emerit,
et res acceperit.

Si duobus eadem res separatim vendita sit bona

1. [Steph. index l. 9. §. 4]. Si non dominus eandem
rem duobus separatim bona fide ementibus vendiderit,
videamus, quis magis possit intendere Publicianam,
utrum is cui priori res tradita est, an is qui primum
emit? Et Iulianus dicit, si quidem ab eodem, ut propo-
situm est, non domino id, quod venditum est, emerunt,
potior est is, cui priori res tradita est: quodsi a diver-
sis non dominis, melior erit causa possidentis, quam
agentis. Et est verum, quod Iulianus dicit. Nota hoc.
Nam in libro VIII de rebus tit. I dig. 31 Neratius dicit,
nullam esse differentiam, [sive idem] sive alius atque
alius separatim ementibus vendiderit, sed indistincte
potiorem dicit esse eum, cui primum res tradita est.
Verum enim vero potiorem eum esse dicit in possi-
dendo, et ut breviter dicam, si quidem aliquis ex em-
toribus possidet, tunc sive ab eodem sive ab alio atque
alio res separatim unicuique eorum vendita est, posses-
sor potior est, si nimirum res ei priori tradita est; si
vero e contrario alius quis rem possidet, et aliquis eo-
rum Publicianam intendere vult, — de hoc enim et
praesens titulus et digestum in principio loquitur, —
tunc distinctione, de qua hic, utimur, et siquidem ab
uno eodemque venditore res separatim utrique vendita
est, h. e. huic specialiter et illi specialiter, potior, ut
dictum est, in Publiciana adversus alium intendenda
is est, cui priori res tradita est, et sic solus eam inten-
dere potest, quo magis, si possidet, potior est: quodsi
a diversis res vendita est, possessor potior erit,
. possessor altero potior erit, ni-
mirum si ei priori tradita est. Et simpliciter, si unus
sit venditor, is solus agere potest, cui priori res a
venditore tradita est; sin alius atque alius rem vendi-
derit, adversus extraneum quidem eam rem tenentem
uterque Publicianam intendere potest: quodsi [hac ratione]
alteruter rem nactus sit vel alio modo possideat,
tunc altero potior erit, si ei priori res tradita est. Ita
dic et remove contrarietatem, quae thematibus illis
inesse videbatur.

κατέχοντος ἔξεστι καὶ τοῦτω καὶ ἐκείνῳ κινεῖν πουβλικια-
νῆν· ὁ δὲ νικήσας καὶ ἀπολαβὼν τὸ πρᾶγμα τότε
ὡς νεμόμενος etc.

σ) Cod. ὅτε τοῦ ἄλλου πρώτῳ.

πραθῆ καλῆ πίστει, εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, κρείττων ἔστιν ὁ πρῶτον λαβῶν· εἰ δὲ παρὰ διαφόρων μὴ δεσποζόντων, κρείττων ἔστιν ὁ νεμόμενος.

Ὅν ἔχει χώραν ἢ πουβλικιανὴ ἐπὶ τῶν μὴ διὰ χρήσεως κρυενομένων· ὡς τῶν κλοπιμαίων καὶ τοῦ φρυγᾶδος.

Καὶ περὶ τῶν παραδοθέντων ἐξ ἀγορασίας κληρονομιαίῳ δούλῳ ἀρμόζει τῷ κληρονόμῳ ἢ ἀγωγῇ, τουτέστι μὴπω τῆς κληρονομίας ὑπειστελευσθείσης⁵⁶⁾, καὶ τῇ πόλει περὶ τῶν δοθέντων δούλῳ⁵⁷⁾ αὐτῆς,

ι'. PAUL. Εἴτε ἐκ τοῦ πεκουλίου ἠγόρασεν εἴτε μὴ.

ιι'. ULP. Εἰ δὲ τὸ ἀγορασθὲν ἐξ ἐμοῦ σοι παραδοθῆ γνώμη μου, ἀρμόζει ἢ πουβλικιανή.

Ἀρμόζει⁵⁸⁾ καὶ περὶ χρήσεως καὶ δουλειῶν συστασῶν διὰ παραδόσεως ἢ ἀνεξικακίας.

ἀνάγν. βι. ιη' τί. δ' διγ. κ' καὶ βι. ιθ' τί. α' διγ. λα' τ') καὶ βι. μδ' τί. γ' διγ. ε' καὶ βι. γ' τοῦ κωδ. τί. λβ' ε) διατ. ιε'.

κωβίδ. κατὰ ἐξωτικῶν ὁ προλαμβάνων κινεῖ καὶ ἐπὶ ὑποθέσει βι. κ' τί. α' διγ. ι'. ἀνάγν. τοῦ αὐτοῦ βι. τί. δ' διγ. ιδ'. [εἰ] δὲ ὁ πρῶτος λαβῶν ἐπέσῃ καὶ ὁ δευτέρος ἐπιλάβηται, κινεῖ ὁ πρῶτος, ὃς καὶ ἀρξάμενος οὐσονκαπιτενεῖ, κατὰ τοῦ δευτέρου τὴν πουβλικιανήν, ἢ, ἐπειδὴ [οἱ] δ' δύο οὐσονκαπιτενεῖσι, κρείττων ὁ νεμόμενος.

στ εφ. τότε χώρα τῷ τοιοῦτῳ κανόνι, ὅτε μὴ δι' ἑτέραν^{α)} αἰτίαν ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπειρηγὸς τῷ πράγματι βίτιον, ὅτι τυχὸν φούριβόν ἐστίν ἢ βι ποσέσσον^{β)} ὃ καὶ ὄνομ'.. φησὶ^{γ)} κωλύεται ἢ οὐσονκαπίων. ἐσθ' ὅτε γὰρ καὶ οὐσονκαπίωνος μὴ προβαίνουσης κινεῖται πουβλικιανή, ὡς ἔστιν ἐκ τοῦ ιβ' διγ. μαθεῖν.

θὲς γὰρ, ὅτι ὁ κληρονομιᾶτος οἰκέτης ἠγόρασε πρᾶγμα ἀλλότριον καὶ τὴν τραδατευθείσαν αὐτῷ νομίην ἀπέλεσεν.

στ εφ. οὐκὼν καὶ οὐσονκαπιτενεῖ ὁ κληρονόμος. οὐκ εἶπον τὸ τῆς κληρονομίας ἀσώματον^{δ)}. μάθε γὰρ, ὅτι ἢ οὐσονκαπίων δίχα νομῆς οὐ συνίσταται, ἢ δὲ νομῆ τὸ πολὺ μέρος ἔχει ἐν φάκτῳ, ὡς ὁ παῖλος ἐν τῷ δ' βι. τῶν πρώτων τί. ε' διγ. κ' τ') φησὶ, τὰ δὲ φάκτα ἦτοι τὴν αἰτίαν τὴν ἐν φάκτῳ γνωρίζομένην οὐ ποιεῖ τὸ ἀσώματον. ὡς οὐσονφροντος τότε συνίσταται, ὅτε ἵπεται πρόσωπον τὸ δυνάμενον κεχρησθῆαι τε καὶ καρποῦσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἐὰν οἰκέτῃ κληρονομίας ἀναδιτεῖτον καταλειφθῆ οὐσονφροντος, οὐ προσπορίζεται τῷ ἀσώματῳ, οὔτε γίνεται κατασφᾶ καὶ προχῶρησις τοῦ τοιοῦτου κλητάου μὴπω προσελευσθείσης τῆς κληρονομίας, ἣς ἔστιν ὁ οἰκέτης, ἀλλὰ περιμένει τὴν ἀδιότου τοῦ κληρονομοῦ τοῦ μέλλοντος τοῦ οἰκέτου δεσπόζειν καὶ ἵπεται πρόσωπον τὸ δυνάμενον κεχρησθῆαι τῷ οὐσονφροντικῷ νομίῳ. ὁ γὰρ οἰκέτης οὐ πρόσωπον τί ἐστιν. οἷτω φησὶν ὁ παῖλος ἐν τῷ ἐξῆς βι. τί. γ' διγ. β' ε). εἰκότως οὖν οὐδὲ οὐσονκαπιτενεῖν δύναται. τὴν μὲντοι ἀρχθεῖσαν τῷ τελευτήσαντι τρέχειν οὐσονκαπίονα πληροῖ τῷ ἀσώματῳ, ὡς καὶ τοῦτο παῖλος ὁ παῖλος ἐν τῷ δ' βι. τῶν πρώτων τί. ε' διγ. ιε' α) φησὶν.

στ εφ. οὐκ ὡς προκουράτωρ^{ε)} μου^{β)}, (ἢ γὰρ ἂν ἐμοὶ προσεπορίζετο ἢ νομῆ καὶ διὰ τῆς οὐσονκαπίωνος καὶ ἢ ἐντεῦθεν πουβλικιανή,) ἀλλ' ἵνα τὸ πρᾶγμα ἢ παρ' αὐτῷ. τυχὸν γὰρ ἢ βουλόμην αὐτὸν ἔχειν τὸ πρᾶγμα, καὶ εἰκότως αὐτῷ δίδουται ἢ πουβλικιανή.

ἐὰν τις οὐσονφροντικὸν πραγμάτων τινὸς κατὰ τραδιτιονα

fide, si quidem ab eodem, potior est, qui prius accepit: si vero a diversis non dominis, potior est, qui possidet.

Publiciana locum non habet in his, quae usucapi non possunt: veluti in furtivis et servo fugitivo. L. 9. §. 5. D. VI. 2.

Etiam de his, quae ex causa emtionis servo hereditario tradita sunt, scilicet hereditate nondum adita, heredi actio competit: et civitati de his, quae servo eius data sunt, §. 6.

X. Paul. Sive ex peculio emerit sive non. L. 10. D. eod.

XI. Ulp. Si autem, quod a me emtum est, mea voluntate tibi traditum sit, Publiciana competit. L. 11. pr. D. eod.

Competit etiam de usufructu et servitutibus per traditionem vel patientiam constitutis. §. 1.

2. [Anon. ad l. 9 §. 4]. Lege lib. XVIII tit. 4 dig. 21 et lib. XIX tit. 1 dig. 31 et lib. XLIV tit. 3 dig. 6 et lib. III Cod. tit. 32 const. 15.

3. *Cob id.* [ad l. 9 §. 4]. Adversus extraneum agit, qui prior accepit, et in casu lib. XX tit. 1 dig. 10. Lege eiusdem libri tit. 4 dig. 14. Quodsi is, qui prior accepit, rem amiserit et secundus apprehenderit, prior ille, qui etiam usucapere coepit, adversus secundum Publicianam intendit, vel si ambo usucapiunt, possessor potior est.

4. *Steph.* [ad l. 9 §. 5 verb: quae usucapi non possunt]. Tunc locus est huic regulae, quum non ob aliam causam sed ob vitium rei inhaerens, puta quod furtiva est vel vi possessa impeditur usucapere. Dantur enim casus, quibus Publiciana agitur usucapione licet non procedente, ut discere potes dig. 12 [§. 2].

5. [Steph. ad l. 9 §. 6]. Pone enim, servum hereditarium rem alienam emisse et possessionem sibi traditam amisisse.

6. *Steph.* [ad l. 9 §. 6 verb: quasi ipse possidet]. Igitur etiam usucapit heres. Non dico, hereditas, quae incorporalis est. Disce enim, quod usucapio sine possessione non consistit, possessio autem plurimum facti habet, ut Paulus ait lib. IV τῶν πρώτων tit. 6 dig. 20 (19), facta autem sive causam in facto consistentem res incorporalis non perficit. Veluti usufructus tunc consistit, quum subest persona, quae uti frui possit, ideoque, si servo hereditatis nondum aditae relictus sit usufructus, hereditate incorporali non acquiritur, nec dies eius legati cedit hereditate, in qua continetur servus, nondum adita, sed expectatur aditio heredis, qui servi dominus sit, et persona, quae iure possit usufructu uti. Servus enim non est persona. Sic dicit Paulus libro sequenti tit. 3 dig. 2 (dig. 1 §. 2). Conventer igitur nec usucapere potest. Verum tamen usucapionem, quae defuncto currere coepit, hereditati iacenti implet, quod et ipsum Paulus dicit lib. IV τῶν πρώτων tit. 6 dig. 15 (?).

7. *Steph.* [ad l. 11 pr. verb: alii]. Non tamquam procuratori meo, — nempe tum possessio mihi acquisita esset et propter conditionem usucapiendi etiam Publiciana inde descendens, — sed ut res penes eum esset. Forte enim illum rem habere cupiebam, et sic naturaliter ipsi Publiciana datur.

8. [Steph. index l. 11 §. 1]. Si quis usumfructum

56) Haec verba τουτέστι κ. τ. λ. glossema sapiunt. Heimb. nou habet.

α) In Cod. videbatur esse μα'.
β) In Cod. legebam τί. α'.
γ) Hoc adde, nisi forte scribendum sit: ἔπει δ' οἱ.
δ) Cod. μηδετέρα.
ε) Cod. ση. ο ποσσεσ. habere videbatur.
ς) Sic legebam. Forte: ἐν ᾧ καὶ οἰκέτης φρυγᾶς.
ζ) Cod. τῷ τῆς κλ. ἀσώματῳ. Fortasse haec lectio bene

57) Cod. δούλων.
58) Haec Cod. prioribus uno tenore addit.

habet, sed paulo ante scribendum τῷ κληρονόμῳ. Vide enim infra, ubi scriptum est: τὴν οὐσονκαπίονα πληροῖ τῷ ἀσώματῳ scil. servus, nisi et ibi legas τὸ ἀσώματιον.
γ) In nostris est dig. 19. Papiniani.
ζ) Nobis est l. 1 §. 2 Ulpiani.
α) An l. 30 pr. eius tituli intelligit?
β) Cod. προκουράτωρ ἐμου.

L. II. §. 2. Τὸν συλληφθέντα παρὰ τῆς καλῆς πίστεως ἀγοραστῆς
D. VI. 2. ἐκ τῆς κλοπιμαίας διὰ τῆς πονβλικιανῆς ὁ ἀγοραστῆς
ἀπαιτεῖ, κὰν μὴ ἐνεμήθη αὐτόν. τῷ δὲ κληρονόμῳ
τοῦ κλέπτου οὐκ ἀρμόζει.

§. 3. Ἐσθ' ὅτε κὰν μὴ ἠγόρασα, ἀλλ' ἐδωρήθη μοι
ἢ κλοπιμαία, ἔχω ἐπὶ τῷ παρ' ἐμοὶ συλληφθέντι⁵⁹⁾

[λάβῃ], ὡσαύτως [καὶ ἐπὶ δουλειῶν τῶν οἰκημάτων κατὰ τρα-
διτιονα]^{c)} ἢ κατὰ ἀνεξικακίαν σύστασιν δεξαμένων, ἐνθα τυχόν
ἠνέχετο τις ὑδρογάγιον εἶναι διὰ τῶν οἰκημάτων αὐτοῦ,
ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δουλειῶν τῶν ἀγρῶν, ὁ κατὰ τρα-
διτιονα ἢ ἀνεξικακίαν τὴν δουλείαν παραχωρήσει καὶ κω-
λύμενος χορήσασθαι τῇ δουλείᾳ δύναται κινεῖν τὴν ἐπὶ τῇ
δουλείᾳ ἢ ὅμῃ πονβλικιανῆν.

τοῦ ἀγρῶν. περὶ τοῦ ἀρξαμένου οὐσονκαπιτεῦν LIBE-
RATIONA^{d)} δουλείας καὶ ἐκπεσότος ἀνάγν. βι. τί. β' διγ. λβ'.

στ. εφ. τοῦτο γὰρ δίδωσι χάριον τῇ πονβλικιανῇ τὸ κατὰ
τραδιτιονα παραχωρηθῆναι τὸν οὐσοῦφρονικον. κυρίως μὲν
γὰρ οὐσοῦφρονικος διὰ ληξίων καὶ πικτων στιπουλατιῶν
συνίσταται, καταχρηστικῶς δὲ διὰ τραδιτιονος, ἐπεὶ μὴτε οἷον
τε ἐστὶ τραδιτευσθαι τὸ ἀσώματον. καὶ τὸν τοιοῦτον οὐσοῦ-
φρονικον μὴ κυρίως συνιστάμενον φυλάττει ὁ πραιτωρ, καὶ
φυλάττειν δίδωσι τὴν περὶ οὐσοῦφρονικου κομφοσοριαν ἐν
ὅμῃ, πονβλικιανῆν μὲντοι. Θεόφιλος μὲντοι ὁ μακαρίτης
ἐθεμάτισε μὴ ὄντα δεσποτρὸν τὸν παραχωρήσαντα· καίτοι ὁ
πραιτωρ τὸν παρὰ δεσποτρὸν τραδιτευσθέντα οὐσοῦφρονικον
φυλάττειν ἐπαγγέλλεται. τὸ δὲ τῆς τραδιτιονος ἐπὶ οὐσοῦ-
φρονικου καὶ δουλειῶν κατὰ τὸν προβαίνοντα νόμον τρόπον,
οἷον ἐνθα ἐπέτρεψεν αὐτῷ καρπίσασθαι, βαδίσαι ἢ ὑδρογά-
γιον ποιῆσαι. ἐπὶ ἀσώματων γὰρ οὐ προβαίνει τραδιτιῶν [κυ-
ρίως] κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ

τὸ μὴ δυνάμενον οὐσονκαπιτεῦσθαι οὐ διεκδικεῖται διὰ τῆς
πονβλικιανῆς. ὅσα γὰρ διὰ τὸ προσῖον] τούτοις βίτιον οὐκ
ἐπιδέχεται] οὐσονκαπιτιονα, οὐ λέγω παρὰ τοῦ νῦν ἔχοντος
ἀλλ' οὐδὲ παρ' ἑτέρου τινός, ὅποια ἐστὶ τὰ φουρτίβια καὶ τὰ βι
πίσσεσσα καὶ ὁ φουρτίβια οἰκίτης, [οὐ]δὲ πονβλικιανῆν ἐπιδέχεται·
οὐ μὴν ἐνθα διὰ κώλυον ἰδικῆν ἦτοι διὰ τὸ τοῦ κατέχον-
τος προσώπου μὴ^{e)} δύναται οὐσονκαπιτεῦσθαι, μὴτε μετα-
τίθεται αὐτὸν ὁ δεσπότης^{f)}, ὡςτε ἀν' ..λ.. καὶ τὸ βετικ-
[γὰρ].. καὶ μὴ οὐσονκαπιτεῦται καλῶς ἐνα... πονβλικιαν...
ἐκδικεῖται^{g)}, ὡς ὁ παῦλος ἐν τῷ ἐξῆς διγ. φησίν.

τοῦ ἐναντι. μν. βι. [α'] τί. ε' διγ. κς' οὐκ
ἐναντιοῦται. τί γὰρ; ὅτι ἐγκρίον κλαπίσης καὶ ὁ τοκετὸς
φουρτίβιος ἐστίν, ὡς δοκῶν μέρος εἶναι τῆς μητρός, κατὰ τὸ
εἰρημένον βι. κς' τί. δ' διγ. α'. ὁμοίως τῷ ἐνταῦθα καὶ βι. ζ'
τοῦ κώδ. τί. κς' διατ. γ' καὶ τῆς ἐν τῷ . βι. ὁμοίον βι. ε'
τι. β' διατ. ιβ'.

τὸ ἔσθ' ὅτε εἰ τότε δύναμαι κινεῖν ἐπ' αὐτῷ
τὴν πονβλικιανῆν, ὅτε κατὰ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ κινῶ τὴν πον-
βλικιανῆν, ἠγγούον κλοπιμαίαν εἶναι τὴν [τοῦ] μητέρα, κὰν
ἀλλοτριαν οὖσαν ἐπίσταμαι. γενικῶς δὲ ὁ ἰουλιανὸς οὕτω
φησίν· ἐξ ἧς αἰτίας ἠδυνάμην οὐσονκαπιτεῦν τὴν τοῦτου
μητέρα, εἰ δ' ἂν μὴ κλοπιμαία ἦν, (οὐσονκαπιτεῦω δὲ, εἰ^{h)}
ἐλαβὼν ἐξ ἀγορασίας ἢ δωρεῆς ἢ ἀπὸ ἑτέρας αἰτίας δεσπο-
τείαν περιποιούσης, οὐ μὴν ἀπὸ κομμοδάτου ἢ δεποσίτου,) ἐκ
ταύτης τῆς αἰτίας δύνασθαι με τὸν ταύτης τοκετὸν οὐσονκα-
πιτεῦν, εἰ φουρτίβιαν οὖσαν ἠγγούον τὴν τοῦτου μητέρα.
τογαροῦν ἐκ πάσης τοιαύτης αἰτίας δύναμαι κινεῖν ἐπ' αὐτῷ
πονβλικιανῆν, ὅτε ἐξ ἀγορασίας ἢ καθ' ἑτερόν τινα νομῆς
τρόπον ἢ τίτλον νομῆς δεσποτείαν περιποιούσης νέμομαι τὸν
τοκετὸν ἢ τὴν τοῦτου μητέρα ἢ τὸν τοῦ τοκετοῦ τοκετὸν ἐκ-

Conceptum apud bonae fidei emtorem ex ancilla
furtiva per Publicianam emtor petit, etiamsi eum
non possederit. Heredi autem furis non competit.

Interdum licet non emta a me, sed donata mihi
sit ancilla furtiva, eius nomine, qui apud me con-

terum alicuius traditum acceperit, item in servitutibus
praediorum urbanorum traditione vel patientia consti-
tutis, veluti si quis passus sit aquaeductum transduci
per domum suam, itemque in servitutibus praediorum
rusticorum, is, cui traditione vel patientia servitus con-
cessa est, quique ea servitute uti prohibetur, confessoriam
Publicianam intendere potest.

9. *Anon.* [ad l. II §. 1]. De eo, qui libertatem a
servitute usucapere coepit et amisit, vide lib. VIII tit. 2
dig. 32 [§. 1].

10. *Steph.* [ad l. II §. 1 verb: *Publiciana da-
tur*]. Hoc enim Publicianae locum facit, quod usus-
fructus per traditionem constitutus est. Proprie scilicet
usufructus legatis et pactis stipulationibusve con-
stituuntur, abusive autem traditione, quia res incorporalis
proprie non potest tradi. Huiusmodi igitur usufructum
non iure constitutum praetor tuetur, et ad tuendum
eum confessoriam de usufructu in rem actionem
dat, Publicianam scilicet. *Theophilus* autem beatae memo-
riae posuit eum, qui usufructum tradidit, non do-
minum fuisse: sed praetor usufructum a domino tradi-
tum tueri pollicetur. Traditionem autem in usufructu
et servitutibus sic intellige, quemadmodum procedere
potest, veluti si permiserit frui, ire vel aquaeductum
facere. In incorporalibus enim traditio proprie non pro-
cedit, secundum id, quod dicitur in

11. [*Steph.* ad l. II §. 2]. Quod usucapi non potest,
non petitur per Publicianam. Quaecumque enim pro-
pter vitium iis inhaerens usucapionem non recipiunt,
non dico ab eo, qui nunc possidet, sed nec ab alio quo-
piam, qualia sunt furtiva et vi possessa et servus fugi-
tivus, nec Publicianam recipiunt: non autem si propter
speciale impedimentum sive propter personam possi-
dentis usucapi non possunt, nec transferuntur earum do-
minium, unde anniculus et ager vectigalis, licet usucapi
non possint, tamen Publiciana recte petuntur, ut Paulus
seq. dig. dicit.

12. *Enant.* [ad l. II §. 2]. lib. I tit. 5
dig. 26 non adversatur. Si enim ancilla praegnans sub-
repta sit, etiam partus furtivus esse videtur, utpote
qui pars matris esse videatur, secundum id quod dicitur
lib. XXV tit. 4 dig. 1 [§. 1]. Simile ei, quod hic
dictum est, lib. VII Cod. tit. 26 const. 3 et simile
lib. VI tit. 2 const. 12.

13. [*Steph.* ad l. II §. 3 verb: *interdum, et index
l. II §. 4. 5*]. Illud: *interdum* tunc eum
possum Publiciana petere, si tempore, quo Publicianam
intendo, matrem eius furtivam esse ignorabam, licet alienam
esse sciam. Generaliter autem Iulianus dicit: ex qua
causa matrem eius usucapere possem, si furtiva non
esset, (— usucapio autem, si eam ex emto vel pro do-
nato vel ex alia causa dominium transferente, non autem
si ex commodato vel deposito possideam, —) ex
ea causa posse me partum eius usucapere, si furtivam
esse matrem eius ignorem. Igitur ex omnibus hisce
causis ob eum Publiciana experiri possum, si ex emto
vel ex alio titulo possessionis dominium transferente
partum vel eius matrem vel partum partus possideam.

59) In medio hoc verbo expl. fol. 89. 84. Inc. fol. 3. dimidiatum.

c) Quae uncinis inclusa sunt, ego supplevi. In Cod. la-
canae vestigium non apparet.

d) Cod. *bicatioana*.

e) Cod. *ei* μή.

f) Forte: αὐτῶν ἢ δεσποτεία. Literarum ductus in Cod.
non satis certi sunt.

g) Fortassis legendum: ὡς τὸ ἀνάλλιον καὶ τὸ βετικῆ-
λιον, κὰν μὴ οὐσονκαπιτεῦται, καλῶς διὰ τῆς πονβλικιανῆς
ἐκδικεῖται.

h) Cod. ἦ.

καὶ τεχθέντι ἐξ αὐτῆς τὴν πούβλικιανήν· ἐὰν ἐν τῷ κινεῖν ἀγνοῶ μητέρα κλοπιμαίαν.

Ἐξ⁶⁰⁾ ὧν γὰρ αἰτιῶν ἠδυνάμην διὰ χρήσεως κτήσασθαι τὴν μητέρα, εἰ μὴ κλοπιμαία ἦν, ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν διὰ χρήσεως κτώμαι τὸν τοκετὸν, ἀγνοῶν τὴν μητέρα κλοπιμαίαν.

Τὰ⁶¹⁾ αὐτὰ καὶ περὶ τοκετοῦ καὶ τοῦ ἐξ ἀνατομῆς τεχθέντος.

Καὶ καταλίπτοντος τοῦ ἀγορασθέντος οἴκου, ἀρμόζει περὶ τῶν προσθηκῶν⁶²⁾ αὐτοῦ ἢ πούβλικιανῆς, καὶ περὶ ἐκ προσχώσεως προσθηκῶν ἀρμόζει, ἐὰν ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀγρῷ ἀρμόζει.

Καὶ⁶³⁾ περὶ τῶν ἐκπεσόντων μερῶν τοῦ ἀγορα-

πεσῶν⁶⁴⁾. εἰ καὶ μὴ διὰ τῶν κατὰ φύσιν ὁδῶν περιέλθῃ¹⁾ τὸ βρέφος, ἀλλὰ τῆς θεραπείας ἐν τῷ τοκετῷ τελευτησῆς καὶ ἀντιμηθείσης αὐτῆς τῆς γαστρὸς ἐκασθῆ²⁾ τὸ βρέφος, καὶ οὕτως οὐδὲν ἦτον ἐπ' αὐτῷ χώρα γίνεται τῇ πούβλικιανῇ.

στ' εφ. αὕτη γὰρ διαφορὰ τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ κατὰ δωρεάν εὐληφέντος ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ κατὰ δωρεάν λαβόντος τρία ζητούμεν· ἵνα καὶ συλλαβῆ παρ' αὐτοῦ, καὶ τέκη, καὶ ἵνα κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐναγωγῆς ἀγροεὶ φορητίβαν εἶναι τὴν θεραπείαν. πῶς δὲ συμβαίνει τοῦτο, λέγω. κινεῖ μὲν δι-
 ρέκταν ἢ ἴεμ. εἰ γὰρ ἤρῃσι φορητίβαν εἶναι τὴν θεραπείαν, εἰκότως ἐαυτὸν ἐνομιζεν δεσποτῆν· εἰ δὲ δεσποτῆρ ἐαυτὸν νομίζει, διρέκταν κινεῖ πάντως ἢ ἴεμ. κινεῖ οὖν τὴν διρέκταν ἀντιτιθεμένης δὲ αὐτῷ ἐν τῇ προκατάφεσι [παρηγορητικῆς]³⁾, ὅτι κινεῖ κλοπιμαία ἐστὶν ἢ τοῦ τεχθέντος μήτηρ, ἀμείβει τὴν ἀγωγὴν καὶ⁴⁾ εἶται πούβλικιανῆν· οἶδας γὰρ ὅτι καὶ μετὰ προκατάφεσιν ἐφέτω μοι ἀμείβειν τὸν ὄρον τῆς ἀγωγῆς· ἢ μάλλον, ὅτι ἀμείβων, οὕτως εἶπε, ὅτι οἶδε μὲν ἀλλοτριαν μετὰ τὴν τραδίτιον τοῦτο μαθῶν, εἶ δὲ καὶ νῦν ἀγροεὶ, ὅτι κλοπιμαία ἐστίν.

θές γὰρ, ὅτι παρὰ τῷ κλέπτῃ τέτοκεν ἢ κλαπέισα θερά-
 παινα θυγατέρα καὶ⁵⁾ ταύτην ἐφησον ἤδη γενομένην ἐπόλησεν μετὰ τῆς μητρὸς ἢ καὶ ταύτης χωρὶς ἐτέρῳ τινὶ βόνα φίδε λαμβάνοντι· ἐνιαυτοῦ μετὰ τὴν πρῶσαν παραδραμόντος, ἢ ἀπλῶς μῆπω τριετίας παραδραμόντος, τῆς κλοπιμαίας θερα-
 παινῆς ἢ θυγατρὸς μῆπω οὐσονκαπιτεῦσαι τέτοκε παρὰ τῷ ἀγοραστῇ. δῆλον γὰρ, ὅτι τοῦ θεματισμοῦ ὄντος οὕτως καὶ ἐπ' αὐτῇ τῇ θυγατρὶ καὶ ἐπὶ τῷ τεχθέντι ἐξ αὐτῆς ἀρμόττει μοι πούβλικιανῆ, εἰ γὰρ ἔφθασα τὴν θυγατέρα τῆς κλοπι-
 μαίας θεραπείας οὐσονκαπιτεῦσαι καὶ οὕτω συνέλαβε καὶ τέτοκε⁶⁾, ὑπὸ τὴν ἐμὴν δεσποτείαν ἢ τὸ τεχθέν καὶ διρέκταν εἰκότως ἐκίνων ἢ ἴεμ καὶ οὐ πούβλικιανῆ. οὕτω οὖν θε-
 μάτισσον.

ὁ βόνα φίδε τὸν ἀλλότριον ἀνησάμενος οἶκον τοῦ οἴκου καταλυθέντος δύναται τὰς ἕλας, ὅσαι πρῶν ἐπέκειντο τῷ οἰκοδομήματι, διὰ τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς ἔχουν⁷⁾ διὰ τῆς πούβλικιανῆς ἢ ἴεμ ἐκδικεῖν. εἰ γὰρ καὶ τοῦ οἰκοδομήματος εἶναι συνιστάμενον τὰς ἕλας οὐσονκαπιτεῦσθαι⁸⁾ οὐ δύναται, οὐδεὶς γὰρ ἕτερον νεμόμενος ἕτερον οὐσονκαπιτεῖν⁹⁾, ὅμως τοῦ οἴκου καταλυθέντος ἐὰν τῆς τῶν ἐλῶν ἐκπέση ρομῆς, δύναται αὐτὰς διὰ τῆς πούβλικιανῆς ἐκδικεῖν· κἄν γὰρ ἐν ἀνακαιῆς ὄσπῃ νερμῆθῃ τις ἀλλότριον καὶ οὕτως ἐκπέση, δύναται κινεῖν πούβλικιανῆν. τὸ μέντοι διὰ τῆς ἀλλουβίονος¹⁰⁾

ceptus et ab ea editus est, Publicianam habeo: si tempore agendi ignorem, matrem esse furtivam.

Nam ex quibus causis matrem usucapere possem, L. II. §. 4. si furtiva non esset, ex iisdem causis partum usu- D. VI. 2. capio, si ignorem, matrem esse furtivam.

Eadem dicenda sunt et de partu et de eo, qui §. 5. exsecto ventre natus est.

Et si aedes emtae fuerint dirutae, eorum no- §. 6. 7. mine, quae aedibus accesserunt, Publiciana competit. De his etiam, quae per alluvionem accesserunt, com- petit, si de ipso fundo competat.

Competit et de partibus statuae emtae recisis et §. 8. 9. 10.

Et si non per naturales parturientium dolores infans pro- creatus sit, sed ancilla in partu defuncta exsecto ventre eius extractus sit, etiam sic nihilominus in eo locus est Publicianae.

14. Steph. [ad l. II §. 3 verb.: sed donata]. Haec enim differentia est inter emtorem et donatarium. In donatario tria requirimus: ut apud eum conceperit, et pepererit, et uti ipse tempore actionis ancillam fur- tivam esse ignoret. Dicam, quomodo hoc contingere possit. Intendit quidam directam in rem actionem. Nam si ignorabat ancillam furtivam esse, naturaliter se do- minum esse existimabat: si autem se dominum esse existimat, omnino directam in rem actionem movet. Intendit igitur directam in rem actionem; sed in litis contestatione exceptione ei opposita, nisi mater partus furtiva sit, actionem mutat et Publicianam; scis enim etiam post litem contestatam mihi licere in- tentionem actionis mutare. Vel potius, quod et melius est, dic, eum post traditionem didicisse illam alienam esse et sic hoc cognitum habuisse, sed vel nunc igno- rare eam furtivam esse.

15. [Steph. ad l. II §. 5 verb.: ex partu partus]. Pone enim, ancillam furtivam apud furem peperisse filiam, hancque illum viri potentem factam cum matre vel sine matre alii bona fide eam accipienti vendidisse: anno post venditionem praeterlapso, vel simpliciter triennio nondum praeterlapso, filia ancillae furtivae nondum usucapta apud emtorem peperit. Scilicet hoc casu tum ob filiam ipsam tum ob partum eius Publiciana mihi competit. Sin autem antea usuceperim filiam ancillae furtivae et sic ea conceperit et pepererit, partus domini mei esset et directam in rem actionem move- rem, non Publicianam. Sic igitur casus ponendus est.

16. [Steph. index l. II §. 6. 7]. Qui bona fide alie- nas aedes comparavit, si aedes fuerint dirutae, tigna, quae antea aedificio accesserant, per hanc actionem i. e. per Publicianam in rem actionem petere potest. Nam licet aedificio adhuc integro tigna usucapere non possit, — nemo enim aliud possidere atque aliud usucapere potest, — tamen diruto aedificio si tignorum posses- sionem amiserit, per Publicianam ea petere potest; etenim si quis vel brevissimo momento temporis rem alienam possederit et sic eam amiserit, Publicianam in- tendere potest. Quod autem per alluvionem

(Nonnulla desunt.)

17. [Steph. index l. II §. 8. cum παραγο.]. partes

τὰ τεχθέντα τοῦ ἀνδριάντος μέρη δύναμαι ἀπαεῖν. τοῦτο

60) Haec in Cod. antecedentibus non interrupto lineae tenore adduntur.

61) Etiam haec in Cod. partem thematis antecedentis faciunt.

*) Hoc verbum non habet quo referatur. Scilicet cor- ruptela textui inest.

1) An προσέλθῃ;

2) In Cod. deest.

3) Expl. fol. 89. 84 Inc. fol. 3, cuius nonnisi dimidia pars superest.

4) Cod. καὶ θυγατέρα ταύτην habere videtur.

62) In hoc verbo primo pagina fol. 3 desinit.

63) Fol. 3 pag. secunda rursus incipit.

n) Cod. τὸ τετοκος.

o) Cod. pro his ἀγωγῆς ἔχουν siglam habet α.

p) Cod. οὐσονφρονκτεῦσθαι.

q) Cod. οὐσονφρονκτεῖν.

r) Debebat sequi pars altera huius paginae, quae nunc deest.

σθέντος ἀνδριάντος καὶ τοῦ κτισθέντος οἴκου ἐν τῷ ἀγορασθέντι ἐδάφει καὶ ἐπὶ τῷ ἐδάφει τοῦ ἀγορασθέντος καὶ καταπεσόντος οἴκου.

L. 12. pr. D. VI. 2. β'. PAUL. Ἐὰν μνηστήρ μνηστῆ δωρήσῃται δοῦλον καὶ πρὸ τοῦ κυριευθῆναι διὰ χρήσεως ὑποδέξῃται αὐτὸν ἐν προκί, καὶ λυθῆ ὁ γάμος, ἀποκαθίστησιν αὐτόν· καὶ γὰρ ἐξήσεται ἢ μεταξὺ μνηστήρων δωρεά. νεομένη οὖν ἔχει παραγραφὴν⁶¹⁾, καὶ ἐκπεσοῦσα τὴν πουβλικιανὴν κατ' ἐξωτικῶν καὶ τοῦ δωρησαμένου.

§. 1. Ἀρμόζει τῷ καθ' ὁμίδα δι' ἀποκαταστάσεως ἀξιοθῆναι λαβεῖν τι, κὰν τῆς νομῆς οὐκ ἐπέλεβετο.

δὲ νόσον, ἐνθα μὴ τὸ ἀποτιμηθῆν [μέγ]ος ἐτέρου γέ[γονε] προσθήρη κατὰ FERRUMINATIONΑ μέντοι ἦτοι διὰ λιπῶσεως. μέμνησο τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κγ' διγ. τοῦ προλαβόντος⁶²⁾ τί.

ἐὰν ἀλλότριον ἔδαφος ἀγοράσω καὶ οἰκοδομήσω, καλῶς κινῶ τὴν πουβλικιανήν. τοῖνατίον εἰ οἶκον ἀλλότριον ἀγοράσω καὶ εἰς ψιλὸν ἐδαφος περιέστησε, καὶ καταπεσόντος τοῦ οἴκου δύναται ἐπ' αὐτῷ μόνῳ τῷ ἐδάφει κινεῖν πουβλικιανήν.

στεφ. οἶδας μαθὼν ἐκ τοῦ μθ' διγ. τῆς σπεικιάδας, ὅτι τὸ ἔδαφος μέρος εἶναι τοῦ οἴκου δοκεῖ.

τοῦ ἐναντιοφ. ἰδὸν καὶ ἐπαύθη, ὡς τί. α' διγ. μθ', τὸ ἔδαφος μέρος ἐστὶ τοῦ οἴκου. καὶ βι. β' τί. β' διγ. β' καὶ βι. ιγ' τί. ζ' διγ. κβ') καὶ βι. ιη' τί. δ' διγ. κα.

ὁ μνηστευσάμενος ἀλλότριον οἰκέτην ἐδωρήσατο τῇ ἰδ[ία] μνηστῆ καὶ τούτου πρὸ οὐσονκαπίου εἰς προῖκα τὴν αὐτῆς ὑπεδέξατο. γέγονε διαταξίς τοῦ θειοτάτου πίου, παρακλενομένου τοῦ διαλύγιου γενομένου χοῖρα τὸν ἀνδρα τῆ γυναικὶ τὸν οἰκέτην ἀποκαταστήσαι· καὶ γὰρ τὴν μεταξὺ τοῦ μνηστευσάμενου καὶ τῆς μνηστῆς δωρεὰν οὐδεὶς ἂν εἶποι μὴ ἐξήσεται. ὅτε⁶³⁾ τοῖνον διαλυομένου τοῦ γάμου τὸν οἰκέτην ἀποκαταστήσαι κλεῦει, κὰν μὴπω οὐσονκαπιευθέντος τοῦ οἰκέτου τὸ μεταξὺ αὐτῶν διαλυθῆ συνοικέσιον. εἴτε αὐτὸν ἢ γυνὴν ῥέμεται τὸν οἰκέτην, ἔχει παραγραφὴν, ἐναγομένη παρὰ τοῦ ἀνδρός δηλοῦσι, εἴτε μὴ ῥέμεται, δύναται κινεῖν πουβλικιανήν, κἀντε⁶⁴⁾ αὐτὸς ὁ δωρησάμενος τὸν οἰκέτην κατέχει.

τοῦ ἐναντι. περὶ τῶν τοιούτων δωρεῶν ἔχεις βι. κδ' τί. α' καὶ βι. ε' τοῦ κώδ. τί.⁶⁵⁾

βεντιγάλ. . . *) ἐστὶ . . . μὴ κυρίως τὸ παρὰ τινος διηρηκῶς μισθωθῆν. μιμῆται δὲ τὰ βεντιγάλια καὶ τὰ παρὰ συστήματος ὁσωντως διηρηκῶς μισθωθέντα, ὡσπερ οὖν καὶ τὸ κατ' ἐμφύτευσιν ἐκιδόμενον. ταῦτα⁶⁶⁾ δὲ οὐδὲ δύναται παρὰ τῶν οὕτως αὐτὰ ἐξελιφθῶτων οὐσονκαπιευέσθαι. καὶ οὕτως ἐλθὲ ἐπὶ τὸ προκειμένον. ἐὰν τις λάβῃ παρὰ τῶν αὐτῶν βόνα φίδε, τοῦτέστι νομίας αὐτοῦ εἶναι δεσπότης, καὶ ἐκπέση μετὰ ταῦτα τῆς τοῦτων νομῆς, δύναται κινεῖν τὴν πουβλικιανήν ἢ⁶⁷⁾ βεντιγάλιαν ἢ ὅσμι⁶⁸⁾ καίτοι εἰ παρὰ τοῦ πρωτοτύπου ἦτοι παρὰ τοῦ δεσπότηου πρῶγμα ἔλαβε τοῖτο κατὰ βεντιγάλιον τέλος ἢ κατὰ ἐμφύτευσιν, βεντιγάλιαν ἢ ἐμφυτευτικαίαν ἢ ὅσμι, καὶ οὐ πουβλικιανήν βεντιγάλιαν οὐδὲ γὰρ⁶⁹⁾ πουβλικιανήν ἐμφυτευτικαίαν, ὡς ἐστὶν ἐν τῷ ἐξῆς τί. μιθῆν. τὸ αὐτὸ ἐστὶ, κὰν σουπερφικαίαν οἰκίαν ἐτέρος τις ἐπώλησεν ἑμοὶ βόνα φίδε. καὶ μὴ ἐναντιωθῆ σοι τὸ εἰρημένον περὶ τῶν οὐσονκαπιευέσθαι μὴ δυναμένων· εἰρηται δὲ ὅτι τὰ μὴ δυναμένα οὐσονκαπιευέσθαι οὐ δύναται διὰ τῆς πουβλικιανῆς ἐκδικεῖσθαι· τότε γὰρ τῷ τοιούτῳ κανόνι γίνεται χῶρα, ὅτε μὴ δι' ἐτέραν αἰτίαν ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμπεπηγὸς τῷ πράγματι βίτιον, ὅτι τυχὸν φουριβόν ἐστὶν ἢ φηγύς οἰκέτης, οὐ δύναται οὐσονκαπιευέσθαι. ἐὰν ἐκποιεῖσθαι πρῶγμα κωλύη νόμος ἢ διατάξις, καὶ νόμος μὲν ὡς τὰ σάρα καὶ τὰ

de aedificio in area emta extracto et de area domus emtae et dirutae.

XII. Paul. Si sponsus sponsae servum donaverit et, antequam usucaperet, eum in dotem acceperit, et solum sit matrimonium, ipsum restituit: nam donatio inter sponsum et sponsam valet. Mulier igitur possidens habet exceptionem, et si possessionem amiserit, Publicianam adversus extraneum et donatorem.

Competit ei, cui per fideicommissum restitui iussa est hereditas, etiamsi possessionem non apprehenderit.

statuae recisas petere possum. Hoc autem sic accipe, si non pars recisa alius statuae accessio facta est, scilicet per ferruminationem. Memineris eorum, quae dicta sunt dig. 23 [§. 5] praecedentis tit.

18. [Steph. index l. 11 §. 9. 10]. Si alienam aream emero et in ea aedificavero, recte Publiciana ago. E contrario si aedificium alienum emero, et ad nudam aream pervenerit, etiam diruto aedificio de area sola Publicianam intendere possum.

19. Steph. [ad l. 11 §. 10]. Didicisti ex dig. 49 de rei vindicatione, aream partem aedificii videri.

20. Enantioph. [ad l. 11 §. 10]. Ecce etiam hic, ut tit. 1 dig. 49, solum pro parte aedificii habetur. Et lib. lib. XVIII tit. 4, dig. 21 [in fine].

21. [Steph. index l. 12 pr.]. Sponsus servum alienum sponsae suae donavit, eumque ante usucapionem in dotem eius accepit. Rescriptum est a divo Pio, qui iussit divortio facto virum oportere uxori servum restituere: nam donationem inter sponsum et sponsam nemo dixerit non valere. Itaque soluto matrimonio servum restitui iubet, licet servo nondum usucapto matrimonium eorum dissolvatur. Et sive mulier servum possideat, exceptionem habet, nimirum si a marito conveniatur, sive eum non possideat, Publicianam intendere potest, [sive extraneus] sive ipse donator servum possideat.

22. Enanti. [ad l. 12 pr.]. De huiusmodi donationibus agitur lib. XXIV tit. 1 et lib. V. Cod. tit. [3].

(Nonnulla desunt.)

23. [Steph. index l. 12 §. 3. 4. 5]. non proprie quod perpetuo ab aliquo locatum est. Vectigalia vero imitantur etiam ea, quae a collegiis perpetuo locata sunt, sicut et id, quod in emphyteusin datum est. Haec autem nec usucapi possunt ab iis, qui ea conduxerunt. Iam accede ad propositum. Si quis ab illis bona fide ea acceperit, hoc est arbitratus illos dominos esse, et postea possessionem eorum amiserit, Publicianam vectigalem in rem actionem movere potest: si tamen a principali hoc est a domino eam rem pro vectigali pensione vel in emphyteusin acceperit, vectigalem vel emphyteuticariam in rem actionem, non Publicianam vectigalem nec Publicianam emphyteuticariam moveret, ut disci potest titulo sequenti. Idem est, si alius quis superficarias aedes mihi bona fide venderit. Nec tibi adverteretur, quod dictum est de rebus, quae usucapi non possunt: nimirum dictum est, ea, quae usucapi non possunt, per Publicianam peti non posse: tunc enim huic regulae locus est, si non ob aliam causam sed ob vitium rei inhaerens, veluti quod furtiva est vel servus fugitivus, usucapi non potest. Si rem alienare prohibeat lex vel constitutio, — lex veluti sacra et religiosa, con-

64) Fol. 3 pag. secunda expl.

s) Cod. παρόντος.

t) Hae allegationes omnino corruptela laborant.

u) Fortasse: ὁ πῖος.

v) Supple: κἀντε ἄλλος κἀντε κ. τ. λ.

w) Deest pars altera huius paginae.

x) Inc. fol. 57. 54.

y) Cod. τοῦτων.

z) Dele.

a) Abundat. Sed deesse videtur κινεῖ.

Καὶ ⁶⁵⁾ ἐπὶ τῶν ἐμφυτευτικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν μὴ δυναμένων διὰ χρήσεως κυριευθῆναι.

Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος καλῆ πλῆστει παρὰ μὴ δεσπότου οὐκ ἐπιτρέπεται ἐνοικιοῦν, οὐ μὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου κεκωλυμένων ἐκποιεῖσθαι.

Ἀρμόζει καὶ ἐπὶ νηπιῶ μὴπω ἐνιαυτὸν πληρώσαντι, καὶ ἐπὶ μέρει πράγματος, καὶ τῷ ἀκαριαίως νεμηθέντι.

ιγ'. ΓΑΙΟΥ. ⁶⁶⁾ Ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας εὐλόγου προσπορισμοῦ εἰ λαβόντες πρᾶγμα ἐκπέσωμεν αὐτοῦ, χώρα τῆς πονβλικιανῆς.

Εἰ καὶ δικαία ἐστὶν ἡ νομὴ τοῦ λαβόντος ἐνέ-

φελιγώσα, διάταξις δὲ ὡς τὰ ἀκίνητα τῶν ἐκκλησιῶν πρᾶγματα, ἐάν οὖν, ὡς εἴρηται, νόμος ἢ διάταξις ἐκποιεῖσθαι πρᾶγμα καλῆ, οὐ δύναται ὁ ἀνησώμενος ἐπεσεῖν τῆς τούτου νομῆς ἔχειν ἐπ' αὐτῷ πονβλικιανῆν, ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου θέματος, τοιούτοι ἐφ' ὧν κεκάλυται ἡ ἐκποίησις, οὐδὲνα, τοιούτοι οὔτε τὸν βόνα φίδε νομέα ἢ πρᾶτην^{b)}, ἀσφαλίζεται οὔτε διδασιν αὐτῷ πονβλικιανῆν, ἵνα μὴ εὐρεθῆ ἰσχυρὰ λέγειν ποιῶν.

ἐπὶ τῶν ἢ παρὰ ὁμίως τινὸς ἢ διηρηκῶς μετρωσάμενων, καὶ ταῦτα γὰρ μμείναι τὰ βετικιῶνα, ἢ ἐπὶ τοῦ^{c)} τυχόντος κατ' ἐμφυτευσιν παρεχομένου.

τοῦ ἐναντι. καὶ βετικιῶνα γὰρ οὐδουκαπιτεύονται, ὡς βι. . . τί. . . διγ. ιδ' ^{d)}, ὁ καὶ ἀνάγκη μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένων καὶ οὕτως δέδωκεν ἐπ' αὐτῶν τὴν πονβλικιανῆν. διγ. ^{e)} αὐ' τοῦτου τοῦ τί. τὸ αὐτὸ καὶ [ἐπὶ] τοῦ οὐσπερφικιῶνον οὔτε γὰρ δύναται χωρὶς τοῦ ἐδάφους οὐδουκαπιτεύθῆναι. καίτοι βετικιῶνον οὐκ οὐδουκαπιτεύεται οὔτε γὰρ δεσπότης ἐστὶν ὡς ἐν τῷ ἐξῆς διγ. α' ^{f)}. ἐν δὲ τῷ ^{g)} διγ. τοῦτου τοῦ τί. εἶπε τὴν πονβλικιανῆν μὴ ἔχειν χωρὶς ἐπὶ τῶν οὐδουκαπιτεύσθαι μὴ δυναμένων] φησι λέ. . . στ. ἐν τῷ παρόντι διγ. μὴ οὐδουκαπιτεύσθαι τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δίκαιον τοῦ βετικιῶνον καὶ τοῦ οὐσπερφικιῶνον, ἐπ' αὐτῷ οὖν κινεῖσθαι τὴν πονβλικιανῆν. ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι ἐν τούτῳ τῷ διγ. ἀκινήτων ὄντων οὐ χώρα τῆς οὐδουκαπιῶν, ἀλλὰ τῆς τοῦ μακροῦ χρόνου παραγραφῆς.

τοῦ ἀγων. ὡς ἐπὶ τοῦ δοταλίου ἀγροῦ οὔτε γὰρ οὐδουκαπιτεύεται, ὡς βι. κα' τί. ε' διγ. ις'. νοεὶ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν [τῶν] ^{h)} ἐκκλησιῶν ἀκινήτων, καὶ τῶν προσηκόντων τοῖς νέοις. τὰ τῶν νέων καὶ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ⁱ⁾ οὐ κεκάλυται ἐκποιεῖσθαι, ἀλλὰ χωρὶς δεκρέτου.

στ ε φ. τοῦτο κατὰ διαίρεσιν, ὅτι παρᾶνομος [πρᾶσις] μάλα φίδε νομέα ποιεῖ τὸν ἀνησώμενον, ὡς ἀνήκεται βι. ια τοῦ κωδ. τί. μη' ^{j)}, ὡς ἐστὶ DE AGRICOLIS [ET] CENSITIS, διατ. ζ'.

ἀλλότριον^{k)} τις οἰκέτην [ἡμφ]αγατὰ ὄντα ἡγόρασε βόνα φίδε καὶ ἐξέπεσε τῆς τούτου νομῆς· ἀρα δύναται κινεῖν ἐπ' αὐτῷ τὴν πονβλικιανῆν; τοῦτο δὲ ζητεῖται, ἐπειδὴ ὁ κινῶν πονβλικιανῆν λέγει ὡσανεὶ οὐδουκαπιτεύσειν, πῶς ^{l)} δὲ τὸν ἀνάγιον ἡδύνατο τις ἐνιαυτοῦ μόνου παραδραμόντος νομίζεσθαι ^{m)} οὐδουκαπιτεύειν; ἢ γὰρ πλῆσις ἐν ὀλίγῳ παρέοικε τῆς ἀληθείας. πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτων οὕτως ἐχόντων φησὶν ὁ παῦλος τὴν πονβλικιανῆν ἐν ἔξι κινεῖσθαι καὶ ἐπὶ ἡμφαντος ⁿ⁾ οἰκέτου, εἰ καὶ μὴπω τὸν ἐνιαυτοῦ ἐπλήρωσε χρόνον. καὶ ὁ μέρος ἐκδικῆσαι βουλόμενος πρᾶγματος, ὅπερ ἀλλότριον ἡγόρασε βόνα φίδε, δύναται κερῆσθαι τῆς πονβλικιανῆς. καλῶς δὲ [καὶ οὐδὲν] ἦτον ταύτην κινεῖ καὶ ὁ κατὰ τινα χρόνον ἢ ἡσπῆν πρᾶγμα βόνα φίδε ἀλλότριον νεμηθεῖς.

ὁσαυδήποτε εἰσὶ [δίκαια κτ]ήσεων αἰτία, ἐξ ὧν αἰτιῶν

Et in praediis emphyteuticariis et aliis, quae L. 12. §. 2. usucapi non possunt. D. VI. 2.

Et in insula superficiaria a non domino bona §. 3. 4. fide emta, non autem in his, quae lege alienari prohibentur.

Competit et de infante, qui nondum annum implevit, et de parte rei, et de eo, quod momento possessum est. §. 5. 6. 7.

XIII. Gaii. Ex quacunque iusta causa acqui- L. 13. pr. rendi rem nacti fuerimus, si eius possessionem amiserimus, locus est Publicianae. D. eod.

Licet iusta possessio sit eius, qui pignori acce- §. 1.

stitutio puta res immobiles ecclesiarum, — igitur si lex vel constitutio rem alienare prohibeat, emtor possessione amissa Publicianam habere non potest, quoniam hoc casu, id est ubi alienatio prohibita est, [praetor] neminem, id est nec bonae fidei possessorem vel venditorem, tuetur, nec ei Publicianam dat, ne videatur contra legem facere.

24. [Steph. ad l. 12 §. 2 verb.: in aliis praediis]. In his, quae ab universitate aliqua vel perpetuo locata sunt, nam et haec agros vectigales imitantur, vel in his, quae forte in emphyteusin data sunt.

25. Enant. [ad l. 12 §. 2]. Nam etiam vectigales agri usucapiuntur, ut lib. tit. dig. 14, quod lege cum annotationibus ad id adscriptis: ideoque Publicianam ob eos dedit. Dig. 11 [§. 4] huius tituli. Idem in aedibus superficiariis: neque enim possunt sine solo usucapi. Verumtamen ager vectigalis non usucapitur: neque enim dominus est, [qui eum conduit,] ut tit. sequenti dig. 1 [§. 1]. Atqui in dig. 9 [§. 5] huius tituli Publicianam dixit locum non habere in his, quae usucapi non possunt, in hoc dig. non usucapi rem sed ius in agro vectigali vel in superficie, ideoque propter hoc Publicianam intendi. Alii vero dicunt, in hoc dig. de immobilibus tractari, in quibus usucapioni non sit locus, sed longi temporis praescriptioni.

26. Anon. [ad l. 12 §. 4]. Ut in fundo dotali: neque enim usucapi potest, ut lib. XXIII tit. 5 dig. 16. Idem accipe de rebus immobilibus ecclesiarum et de rebus minorum. Res minorum et ecclesiarum non quidem omnino alienari prohibentur, sed sine decreto.

27. Steph. [ad l. 12 §. 4 verb.: eo casu]. Hoc propter distinctionem, quia venditio illicita emtorem malae fidei facit, ut relatum est lib. XI Cod. tit. 48, qui est de agricolis et censitis, const. 7.

28. [Steph. index l. 12 §. 5. 6. 7]. Infanum quis servum infantem bona fide emit eiusque possessionem amittit; num ob eum Publicianam movere potest? Hoc quaeritur, quia qui Publiciana agit, intendit, quasi usucapisset; quomodo autem quis annalem anno solo praeterlapso usucapisse videri potest? Fictio enim parum a veritate recedere debet. Sed quamquam haec ita sint, Paulus tamen dicit, Publiciana in rem actione peti servum infantem, licet nondum annalem tempus impleverit. Et qui partem rei petere vult, quam alienam bona fide emerat, Publiciana uti potest. Recte autem et nihilo secius eam intendit, qui aliquo tempore vel momento rem alienam bona fide possedit.

29. [Steph. index l. 13 pr. §. 1]. Quaecunque sunt

65) Hoc verbo inc. fol. 57. 54.

66) Hoc thema in Cod. iungitur praecedenti, et inscriptio

b) Debebat esse ἀγοραστήν, emtorem.

c) Haec verba: ἐπὶ τοῦ non satis certa sunt. Videbar mihi primum legere: παρὰ. ου.

d) Forte l. 15 §. 26 D. de damnno infecto significatur.

e) Haec, et quae sequuntur, aliquatenus corrupta sunt.

f) Cod. ζ habere videbatur.

g) Deest in Cod.

h) Cod. ἐκκλησιαστικῶν.

i) Cod. λη'.

k) Haec Cod. uno tenore praecedentibus subiicit.

l) Cod. πη.

m) Cod. νομίζεται.

n) Cod. τὴν ἡμφαντον οἰκέτην.

ιγ'. Gaii praepositur sequenti themati. Id quod, Heimb. sequutus, emendavi.

χυρον ἢ κατὰ παράκλησιν, ὅμως οὐκ ἔχει τὴν πουβλικιανὴν· οὐδὲ γὰρ ψυχῇ δεσπότου νέμεται.

L. 13. §. 2. Ὁ ἀγοράζων ἀπὸ τοῦ ἀνήθου δεικνύειν ὀφείλει, D. VI. 2. συναινέσει τοῦ ἐπιτρόπου νομίμως ἡγορακέναι. καὶ ὁ κατὰ ἀπάτην δὲ συναινέσει⁶⁷⁾ πλαστοῦ ἐπιτρόπου ἀγοράζων καλῆ πίστει ἀγοράζει.

L. 14. ιδ'. Ἐὰν ἐπιτροπῇ σου πωλήσει⁶⁸⁾ μοι πρᾶγμα D. eod. σὸν ὁ προκουράτωρ σου, καὶ διαμαρτίρῃ αὐτὸν μὴ παραδοῦναι μοι, καλῶς παραδίδωσι, καὶ τὸ ἀσφαλές ἔχω καὶ νεμόμενος καὶ ἐνάγων. εἰ δὲ κατὰ ἄγνοιαν μὴ παραγραφωμένους σε παρᾶσχω σοι τὸ πρᾶγμα, κινῶ τὴν ἐπὶ τῇ πράσει ἀγωγὴν κατὰ τὸν προκουράτωρα. καὶ εἰ τι παρᾶσχη μοι, ἀπαιτεῖ σε διὰ τῆς ἀντεναγωγῆς καὶ τῆς ἐπὶ τῇ προτροπῇ σου ἀγωγῆς⁶⁹⁾.

L. 15. ιε'. Πομπο. Ὁ φυγᾶς μου δοῦλος ἐὰν ἀλλότριον D. eod. ἀγοράσῃ, ἔχω τὴν πουβλικιανὴν, εἰ καὶ τῆς νομῆς τοῦ παραδοθέντος αὐτῷ σωματικῶς οὐκ ἐπελαβόμεν δι' αὐτοῦ.

παρὰ δεσπότου πράγματος παραλαμβάνοντες νεμόμενοι . . παρα-
χρημα τουτέστι δεσπότη . . καὶ κινουμ . . πο . . ὅ) διγέταιν ἰν
ἴμε, ἐκ τούτων αὐτῶν τῶν αἰτιῶν, ὡς ἀπὸ πράσεως ἢ δω-
ρεῆς, οὐ μὴ ἀπὸ παραθήκης ἢ χρήσεως ἢ μισθώσεως, εἰ
πρᾶγμα λαμβάνοντες ἐπέσομεν τῆς τούτου νομῆς, [δίδονται]
ἡμῶν ἐπὶ ἐκδικήσει τούτων αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἰν ὅμι που-
βλικιανῇ οὐκ ἐπ . . γὰρ ὁ δικαίον αἰτιανῶ) ἐστ' ὅτι δίδο-
ται^{α)} πουβλικιανῇ. ὁ δικαίω γὰρ ἐνεχύρου καὶ ὁ κατὰ παρ-
άκλησιν πρᾶγμα νεμόμενος δικαίον μὴ ἔχει νομῆν, οὐ δύναται
δὲ κινεῖν ἐπ' αὐτοῦ πουβλικιανὴν, ἐκείνῳ δηλαδὴ τῷ λογισμῷ,
ἐπειδὴ οὔτε ὁ δαρειστής οὔτε ὁ κατὰ παράκλησιν νεμιθεὶς
τοιαύτη διαθέσει τῆς τοῦ πράγματος ἐδράζατο νομῆς, ἵνα νο-
μισθὴ δεσπότην αὐτὸν εἶναι τοῦ πράγματος.

στ ε φ. ἵνα γὰρ τῶν πουπιλλίων πραγμάτων, ὅπως τὰ
ἀκίνητα, οὐδὲ CUM TUTORIS AUCTORITATE δύναται πωρο-
σκεν πουπίλλος, εἰ μὴ δεκτέον ἐπὶ τῇ τούτων ἐκποίησει
πραχθῆ.

ἐπιεικέμενος τις τῷ οἰκίῳ προκουράτωρι πρᾶγμα πωλήσει
μετὰ τὴν πρᾶσιν ἐκάλυσε τὸν προκουράτωρα παραδοῦναι τὸ
πρᾶγμα τῷ ἀνηθαμένῳ. ὁ δὲ καὶ κωλυθεὶς παρεῖπε, καὶ
μετέστησεν^{γ)} ἐπὶ τὸν λαβόντα τὴν δεσποτείαν. φησὶ τοίνυν ὁ
οὐλιπιανός^{δ)}, ὅτι ὁ πρᾶσιω πανταχοῦθεν ἀσφαλίζεται τὸν ἀγο-
ραστήν. εἴτε γὰρ νέμεται καὶ ὁ τοῦ πράγματος κύριος ἐκδι-
κῆσαι παρ' αὐτοῦ πειράται, δίδωσιν αὐτῷ παραγραφὴν λέ-
γουσαν, ἀλλ' [εἰ μὴ] γνώμη [σου] ἐπώλησεν ὁ προκουράτωρ
τὸ πρᾶγμα· εἴτε τῆς τοῦ πράγματος ἐξέπεισε κατοχῆς, δύναται
κατὰ τοῦ ἔχοντος κινεῖν πουβλικιανὴν. εἰ δὲ καὶ ἐν[αγόμενος]
κατὰ πλῆθυν οὐκ ἐχρήσατο τῇ παραγραφῇ, καλῶς τὴν ἐξέμπτω
κατὰ τοῦ προκουρατώρος κινεῖ εἰς τὸ διαφέρειν μετὰ τὴν ἐκ-
νήσιν, καὶ ὅπως ἀπαιτεῖται ὁ προκουράτωρ διὰ τῆς ἐξέμπτω
τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀπαιτεῖ διὰ τῆς κοντραρίας μανδατὶ τὸν ἐν-
τελιόμενον αὐτῷ πωλήσει τὸ πρᾶγμα.

τουτέστι δίδονται αὐτῷ καὶ νεμομένῳ παραγραφῇ καὶ ἐκπε-
σόντι τῆς νομῆς πουβλικιανῇ. εἰ γὰρ καὶ ἡ πρᾶσις κατὰ γνώ-
μην δεσπότου τὴν ἀρχὴν γενομένη ἐξῆλθε, ὅπως, ὅτι ἡ τρα-
δατῶν παρὰ γνώμην αὐτοῦ ἐγένετο, εἰκότως οὐ μετηρέθη
δεσποτεία. οἶδας γὰρ μαθῶν ἐν τῷ α' τί. τῆς β' τῶν ἰστικ.
ὅτι τότε ἡ τραδατῶν ἐπὶ τὸν λαμβάνοντα μεταφέρει τὴν τοῦ
τραδιευομένου πράγματος δεσποτείαν, ὅτε κατὰ γνώμην γί-
νεται τοῦ δεσπότου.

φυσικῶς δηλοῦντι, [ἐπειδὴ] ὁ φυγᾶς οἰκίτης ὑπὸ τὴν ἐμὴν
ἐστὶ νομῆν, προσπορίζεται μοι δι' αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ ἀλλοτρίου
πράγματος νομῆ καὶ ἡ δι' αὐτῆς οὐσονακίτων.

τοῦ ἄνων. ὅτι ὁ ἐν φυγῇ δοῦλος, εἰ μὴ ἕτερος αὐτοῦ
ἐπελάβετο ἢ ἐλευθέρων ἑαυτὸν εἶναι νομίζει, προσπορίζει τῷ
δεσποτῇ νομῆν.

67) Cod. addit δὲ.

68) Cod. πωλήσεις.

ο) Forte legendum: ἔχομεν παραχρημα τουτέστι δεσπότηται
γνωόμενοι.

ρ) Literarum ductus incerti sunt.

pit vel precario, tamen Publicianam non habet: ne-
que enim animo domini possidet.

Qui a pupillo emit, probare debet, consensu tu-
toris legitime se emisse. Et qui deceptus consensu
falsi tutoris emit, bona fide emit.

XIV. Si mandatu tuo rem tuam procurator tuus
mihi vendiderit, et denuntiaveris ei, ne mihi trade-
ret, recte tradit, et tutus sum, sive possideam sive
petam. Si vero per ignorantiam non obiecta tibi
exceptione rem tibi reddidi, agam ex emto adversus
procuratorem. Et si quid mihi praestiterit, contrarie
iudicio et mandati actione a te petet.

XV. Pompo. Si servus meus fugitivus rem
alienam emerit, Publicianam habeo, licet possessionem
rei ei traditae corporaliter per eum nactus non sim.

instae causae acquirendarum rerum, ex quibus si a do-
mino rei eam acceperimus, statim domini facti directam
in rem actionem habemus, ex his ipsis causis, veluti ex
emtionem vel donatione, non autem ex deposito vel com-
modato vel conductione, si rem acceperimus et posses-
sionem eius amiserimus, datur nobis ad petendas has
res Publiciana in rem actio. Interdum nec ex iustis
possessionibus Publiciana datur. Nam qui pignoris iure
vel precario rem possidet, iustam quidem possessionem
habet, nec tamen Publicianam intendere potest, hanc
scilicet ob rationem, quia neque creditor neque qui pre-
cario possidet hoc animo rei possessionem nactus est,
ut crederet se dominum rei esse.

30. Steph. [ad l. 13 §. 2 verb: lege non prohi-
bente]. Quasdam enim res pupillares, praesertim im-
mobiles, ne cum tutoris quidem auctoritate pupillus ven-
dere potest, nisi decretum de alienandis iis fiat.

31. [Steph. index l. 14]. Quom quis mandasset
procuratori suo ut rem venderet, post venditionem pro-
curatorem prohibuit, quominus rem emtori traderet.
Ille autem licet prohibitus tradidit, dominium autem in
accipientem [non] transtulit. Dicit igitur Ulpianus,
quod praetor emtorem undecunque tuetur. Sive enim
possidet et dominus rei ab eo rem petere conatur, ex-
ceptionem ei dat, quae dicit, nisi voluntate tua pro-
curator rem vendidit: sive possessionem rei amisit, ad-
versus possessorem Publiciana experiri potest. Et si
conventus per ignorantiam exceptione non sit usus,
recte ex emto adversus procuratorem agit de eo quod
interest post evictionem, et quod procurator emti iudi-
cio praestiterit, hoc ipse contraria mandati actione ab
eo, qui ei rem vendere mandavit, consequitur.

32. [Steph. ad l. 14 verb: sive possideat sive
petat rem]. Hoc est datur ei, si possideat, exceptio,
sin possessionem amiserit, Publiciana. Licet enim ven-
ditio valeat, quae initio voluntate domini contracta est,
tamen, quia traditio contra voluntatem eius celebrata
est, dominium non transit. Didicisti enim tit. I lib. II.
Institutionum, traditionem tunc in accipientem dominium
rei traditae transferre, quom voluntate domini fiat.

33. [Steph. ad l. 15 verb: competere debet].
Naturaliter enim, quom servus fugitivus in possessione
mea sit, per eum mihi acquiritur rei alienae possessio
et quae per eam contingit usucapio.

34. Anon. [ad l. 15.] Servus, qui in fuga est, nisi
alius eum apprehenderit aut ipse se liberum esse puta-
verit, domino possessionem acquirit.

69) Heimb. διὰ τῆς ἀν. ἐπὶ τῇ τῆς προτροπῆς ἀγωγῇ.

g) Forte: μὴ δίδονται.

r) Lege: οὐ μετέστησεν. Cf. schol. 32.

s) Imo Papiniani verba sunt ab Ulpiano relata.

15. PAPI. Ἡ παραγραφή τῆς νομίμου δεσποτείας ἀντικείμεται τῇ πουβλικιανῇ.

[15. Νερατ.]⁷⁰⁾ Ἡ πουβλικιανὴ οὐκ ἀποκλείει με τῆς δεσποτείας τοῦ πράγματός μου.⁷¹⁾

[ΤΙΤΛΟΣ Γ.]⁷²⁾

Περὶ ἀπαιτουμένου [ἀγροῦ]⁷³⁾ συντελεστοῦ.

α'. PAUL. Οἱ διηλεκτῶς μισθούμενοι παρὰ πόλεως ἄγροισι, ὥστε μὴ ἀφαιρεθῆναι παρὰ τῶν λαβόντων ἢ τῶν ὑπεισιόντων τὸν τόπον αὐτῶν ἐφ' ὅσον τὸ τέλος δίδονται, ἐμφυτευτικοὶ καλοῦνται. καὶ ἔχουσιν οἱ λαβόντες αὐτοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἀγωγὴν κατὰ παντὸς νομέως καὶ τῆς πόλεως, ἂν εἰ μὴ δεσπόζωσιν,

β'. ULP. Ἐὰν μέντοι τὸ τέλος καταβάλωσιν.

τῇ γὰρ πουβλικιανῇ ἐναγόμενος ὁ δεσπότης ἀντιπῆσαι παραγραφὴν λέγουσαν, ἀλλ' εἰ μὴ δεσπότης εἰμι τοῦ πράγματος. αὕτη δὲ καὶ αὐτὰ κοινὰ δέδοται ἢ παραγραφῇ, ὡς ὁ πατριάρχης ἐν τῷ ε' τῶν δερεβουσι τί. α' διγ. νθ'. εἶπον δὲ σοὶ καὶ ἐν τῷ Ἰνδικῷ). ὑπέξελε δὲ μοι τὸ εἰρημένον τῷ αὐτῷ πατριάρχῳ ἐν τῷ ξγ' διγ. τοῦ προλαβόντος τί.

καὶ γὰρ τῇ ἀληθείᾳ δεσπότης ἐναγόμενος τῇ πουβλικιανῇ δύναται ἀντιπῆσαι παραγραφὴν τὴν λέγουσαν, ἀλλ' εἰ μὴ δεσπότης εἰμι. κατὰ γὰρ δεσπότητος πουβλικιανῇ ἐν ἔμ. ου δ. ιη.^{u)} ὑπέξελε δὲ μοι τὸ εἰρημένον θέμα τῷ πατριάρχῳ ἐν τῷ ξγ' διγ.^{v)} τοῦ προλαβόντος τί.

οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἡ πουβλικιανὴ ἐν ἔμ. ἐπινοήσεται, ἵνα ὁ δεσπότης στρηθῆται τοῦ οἰκείου πράγματος, ἀλλ' ἵνα ὁ βόνα φίδε πρᾶγμα ὠνησάμενος καὶ τὴν τοῦτον νομὴν ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας κατεσχῆται βελτίων ἐπι παντὸς ἑτέρου, πληρὸν τοῦ δεσπότητος τὸ πρᾶγμα κατέχοντος.

τοῦ ἀνω. ἀνώ. τί. α' διγ. ξγ' καὶ βι. θ' τί. δ' διγ. κη.^{w)}

οὗτος ὁ τίτλος οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ κώδικι^{x)}.

τοῦ ἐναντιοφ. περὶ ἐμφυτεύσεως ἔχει βι. α' τοῦ κώδ. τί. β' καὶ δ' καὶ βι. δ' τί. ξε.^{y)} καὶ ἐν τῇ μετὰ τὸν κώδικα περὶ ἐκκλησιαστικῶν^{z)}.

στεφ. ἦτοι ἐμφυτευτικῶν ἐν ἔμ. μέμνησο τῶν εἰρημένων ἐν τῷ ιβ' α' διγ. τοῦ προλαβόντος τί.

τοῦ ἀνω. καὶ τὴν πουβλικιανῇ, ὡς τί. β' διγ. ιβ'.

στεφ. θεὸς γὰρ ὅτι ἀδίκως καλοῦσιν αὐτὸν καρπώσασθαι καὶ ταῦτα τὸ περὶ βεκτηγυλλου τέλος ἐγγνωμόως φερόμενον.

στεφ. εἴρηται γὰρ σοὶ καὶ ἐν τῷ α' διγ. ὅτι ἐφ' ὅσον ἐγγνωμοεῖ, [οὔτε] β' παρ' αὐτοῦ οὔτε παρὰ τῶν συνκεσσομένων αὐτοῦ ἀφαιρέσεται ὁ ἀγρός. ἀνάγνωθι καὶ τὰ περὶ σουπερφικιαρίων εἰρημένα τῷ πατρίῳ ἐν τῷ α' τῶν ἀντιπατριάρχου μονοβιβλίου τί. δ' διγ. ιε', μεμνημένος καὶ τοῦ οδ' καὶ ε' διγ. τοῦ α' τί. τοῦ προλαβόντος βι.

ὁμοίον περὶ σουπερφικιαρίου τί. α' τοῦτου τοῦ βι. διγ. οδ' καὶ οε'.

XVI. Papi. Exceptio iusti domini obicitur Publicianae. L. 16. D. VI. 2.

XVII. Nerat. Publiciana non excludit me dominio rei meae. L. 17. D. eod.

TITULUS III.

De agro vectigali petendo.

[Dig. lib. VI tit. 3.]

I. Paul. Agri, qui a civitate in perpetuum locantur hac lege, ut non auferantur his, qui eos acceperunt, vel his, qui in eorum locum subeunt, quamdiu vectigal pendatur, emphyteuticarii vocantur. Et qui eos acceperunt, eorum nomine actionem habent adversus quemvis possessorem et ipsam civitatem, quamvis domini non fiant,

L. 1. D. VI. 2.

II. Ulp. Si tamen vectigal solvant.

L. 2. D. eod.

35. [Steph. ad l. 16 verb: exceptio iusti domini]. Dominus enim, qui Publiciana convenitur, exceptionem opponit, quae dicit, si non dominus rei sum. Haec autem exceptio causa cognita datur, ut Papinianus dicit lib. VI de rebus tit. I dig. 59 (57). Caeterum dixi tibi etiam in Indice. Excipias autem id, quod ab eodem Papiniano dictum est dig. 63 tituli praecedentis.

36. [Steph. ad l. 16]. Qui enim revera dominus est, si Publiciana conveniatur, exceptionem opponere potest, quae dicit, si non dominus sum. Adversus dominum enim Publiciana in rem actio non recte movetur. Excipe autem casum, de quo loquitur Papinianus dig. 63 tit. praecedentis.

37. [Steph. index l. 17]. Non enim ad hoc Publiciana in rem actio excogitata est, ut domino res sua auferretur, sed ut is, qui bona fide rem emit et ex hac causa possessionem eius nactus est, quolibet alio potior esset, praeterquam domino, qui rem possidet.

38. Anon. [ad l. 17]. Lege tit. I dig. 63 et lib. IX tit. 4 dig. 28.

1. [Schol. ad rubricam tituli]. Hic titulus non est in Codice.

2. Enantioph. [ad rubricam]. De emphyteusi agitur lib. I Cod. tit. 2 et 4 et lib. IV tit. 66 et in Novella post Codicem edita de ecclesiasticis.

3. Steph. [ad l. 1 §. 1 verb: in rem actionem]. Id est emphyteuticariam in rem actionem. Memineris eorum, quae tibi dicta sunt dig. 12 tituli praecedentis.

4. Anonymi [ad l. 1 §. 1]. Et Publicianam, ut tit. 2 dig. 12.

5. Steph. [ad l. 1 §. 1 verb: adversus ipsos municipipes]. Pone enim, quod eum iniuria uti frui prohibeant, licet vectigal rite solverit.

6. Steph. [ad l. 2]. Nam etiam dig. 1 tibi dictum est, quatenus rite solvit, neque ab ipso neque a successoribus eius agrum auferri. Legas etiam, quae de superficario Paulus dicit libro I librorum singularium Antipapiniani tit. 4 dig. 15. et memineris dig. 74 et 75 in tit. I praesentis libri.

7. [Anon. ad l. 2]. Idem de superficario dicitur huius libri tit. I dig. 74 et 75.

70) Inscriptionem ex Heimb. supplevi.
71) Expl. fol. 57. 54. Inc. fol. 28. 23.

z) Haec corrupta sunt. Index I. 16, qui laudatur, desideratur: e contrario παραγραφή Stephani ad l. 16 bis posita est, paucis mutatis.

u) Forte: οὐ δικαίως κινήσεται.
v) Cod. τί.

w) Expl. fol. 57. 54. Inc. fol. 28. 23

Zachar. Basil. Suppl.

72) Deest in Cod.
73) Hoc ex Heimb. addo.

x) Inter lineas textus adscriptum est.
y) Cod. ξη'.
z) Intelligitur Nov. 120.
a) Cod. ιε'.
b) Inter lineas adscriptum est.

L. 3. γ'. PAUL. Ὡσαύτως καὶ οἱ λαβόντες πρόσκαιρον,
D. VI. 3. καὶ οὐκ ἐπληρώθη ὁ χρόνος τῆς μισθώσεως.

[TITULOS Δ'.]⁷⁴⁾

Περὶ παραστάσεως ἡγουν ἐπιδείξεως πρά-
γματος.

- L. 1. α'. ULP. Διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν
D. X. 4. ἀγωγήν μάλιστα χρεωδῆς ἐστὶν ἡ παραστατικὴ αὐτῶν
ἀγωγή.
L. 2. β'. PAUL. Παραστήσαι ἐστὶν ἀγαγεῖν δημοσίᾳ,
D. eod. ἐφ' ᾧ σchein εὐχέρειαν τὸν βουλόμενον ἐναγαγεῖν.
L. 3. pr. γ'. ULP. Ὁ ἐνάγων ὀφείλει τὰ γνωρίσματα λέγειν
D. eod. τοῦ πράγματος.
§. 1. Οὐκ⁷⁵⁾ ὀφείλει δὲ αὐτὸν δεικνύειν δεσπότην· εἰς
γὰρ εὐλογοὶ πολλὰ αἰτία τοῦ κινεῖσθαι τὴν παραστα-
τικὴν τῶν πραγμάτων ἀγωγήν.
§. 2. Ὁ μὴ πειθαρχῶν ἐναγόμενος ὑπόκειται τῷ ἐν-
δικῷ ὅρκῳ μετὰ ταξιαίωνος.
§. 3—7. Ἡ παραστατικὴ ἀγωγή τῶν πραγμάτων ἀρμόζει
τοῖς ἔχουσι τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι ἀγωγήν καὶ τὴν
τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῷ ἔχοντι χρῆσιν καὶ τῷ ἔχοντι

[οὗτος ὁ τίτλος ἐστὶν] μβ' τί. τοῦ γ' βι. τοῦ κώδικος^{e)}.

ἡ ἀδ ἐξυβενδοῦ αὕτη ἀγωγή καὶ πᾶν χρεωδῆς ἐστὶν,
καὶ καθ' ἡμέραν ἡ δύναμις αὐτῆς πολιοῦται, καὶ μάλιστα
διὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἐκδικησιν εἰσενήκεται.

κυρ. ἀδ ἐξυβενδοῦ μάλιστα διὰ τὴν ἰν ἕξιμ εἰσπρέχθη.

τοῦ ἄνω. ὁ ἀπαιτῶν δικαίωμα καὶ τὴν ἰν ἕξιμ ἔχει καὶ
τὴν AD EXHIBENDUM, ὡς βι. μγ' τί. ε' διγ. γ', καὶ ὁ δοθεὶς
ἐπὶ τῇ ἰν ἕξιμ προκουράτωρ καλῶς κινεῖ τὴν ἀδ EXHIBENDUM,
ὡς βι. γ' τί. γ' διγ. νς'.

παραστήσαι ἐστὶ δημοσίᾳ παραγαγεῖν τὸ πρᾶγμα, ὡς
ἐξουσίαν εἶναι τῷ βουλομένῳ κινεῖν περὶ αὐτοῦ.

κυρ. δ) παραστήσαι ἐστὶ τὸ φανερώσαι τὸ πρᾶγμα.

ὁ κινεῖν τὴν ἀδ ἐξυβενδοῦ γνωσκῶν ὀφείλει πάντα τὰ
τοῦ πράγματος γνωρίσματα περὶ οὗ ἐνάγει, καὶ λέγειν αὐτά.
οὐ πάντως δὲ ὁ κινεῖν τὴν ἀδ ἐξυβενδοῦ δεσπότην ἑαυτὸν
εἶναι λέγει τοῦ πράγματος, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀπαιτεῖται
δεικνύειν· πολλὰ γὰρ εἰσιν αἰτία τοῦ κινῆσαι τὴν ἀδ ἐξυ-
βενδοῦ. μνομένης δὲ αὐτῆς ὡς ἀνάσχυτος ὁ ἐναγόμενος
ὅρκῳ τοῦ ἀπτορος καταδικάζεται ὀρίζοντος τοῦ δικαστοῦ [τῆν
ποσότητα τῷ ἐνάγοντι, ἢ ὑπερβαίνειν [ἐν τῷ] ὀμνῆναι οὐ
δύναται.

κυρ. πάντα τὰ σημεῖα τοῦ πράγματος ὀφείλει λέγειν ὁ
κινεῖν, κινεῖ δὲ οὐ μόνον δεσπότης, ἀλλὰ καὶ ἕτερος. ὁ δὲ
κοινοῦμαξ τῷ ἐν λίτεμ ὅρκῳ ὑπόκειται μετὰ ταξιαίωνος.

ὡς λέγει μετὰ τὸ ἐξῆς θέμα.

τοῦ ἄνω. ὁμοιον βι. ιβ' τί. γ' διγ. β', καὶ οὐ μέμνηται
ταξιαίωνος. ἀνάγν. βι. ε' τί. α' διγ. ἐξηκοστὸν ὄρδοον.

ἡ ἀδ ἐξυβενδοῦ περσοναλία ἐστὶ, καὶ ἀρμόζει τῷ βου-
λομένῳ κινῆσαι οἰανδήποτε ἰν ἕξιμ, εἴτε ὡς δεσπότης κινεῖ
εἴτε ὡς δανειστής τὴν σεβ[ιαν] ἢ τοῖ ὑποθηκαίαν. καὶ
ὁ οὐσοφρονηκτον ἔχων, καὶ ὁ μέλλον δὲ κινεῖν τὸ ἰν ἕξιμ-
δικτον, καλῶς ἐπιζητεῖ διὰ τῆς ἀδ ἐξυβενδοῦ παραστήσαι
τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ κινεῖ. εἰ δὲ καὶ ὀπίων ἐπὶ [τοῦ]
οὐκίτου ἢ ἐτέρου πράγματος, ληγατευθῆ τινι, καλῶς κινεῖ
τὴν ἀδ ἐξυβενδοῦ, ἵνα πάντων τῶν πραγμάτων ὁ βου-

III. Paul. Eodem modo etiam hi, qui ad tem-
pus acceperunt, si tempus conductionis non imple-
tum sit.

TITULUS IV.

De rebus exhibendis sive ostendendis.

[Dig. lib. X tit. 4. — Cod. lib. III tit. 42.]

I. Ulp. Propter in rem actionem maxime
utilis est actio ad exhibendum.

II. Paul. Exhibere est in publicum producere,
ut ei, qui velit, agendi copia sit.

III. Ulp. Actor argumenta rei dicere debet.

Non debet autem se dominum ostendere: sunt
enim multae iustae causae ad exhibendum agendi.

Reus, qui non obtemperat, subiicitur iuriurando
in litem cum taxatione.

Ad exhibendum actio competit his, qui in rem
actionem habent et Servianam, et ei, qui usumfru-
ctum aut interdictum habet, vel optionem, vel qui

1. [Schol. ad rubricam]. Hic titulus est tit. 42 lib.
III Codicis.

2. [Steph. index l. 1]. Haec ad exhibendum actio
perquam utilis est, et vis eius in usu quotidiano est, et
maxime propter vindicationem rerum introducta est.

3. Cyr. [l. 1]. Ad exhibendum actio maxime
propter in rem actionem introducta est.

4. Anon. [ad l. 1]. Qui instrumentum petit, tum in
rem tum ad exhibendum actionem habet, ut lib. XLIII
tit. 5 dig. 3 [§. 5], et procurator ad in rem actionem da-
tus recte etiam ad exhibendum agit, ut lib. III tit. 3
dig. 56.

5. [Steph. index l. 2]. Exhibere est publice rem
producere, ut qui vult, de ea agere possit.

6. Cyr. [l. 2]. Exhibere est rem palam proferre.

7. [Steph. index l. 3 pr. §. 1. 2]. Qui ad exhiben-
dum agit, omnia argumenta rei, de qua agit, nosse de-
bet, et dicere ea. Non utique autem, qui ad exhiben-
dum agit, semet dominum rei dicit, nec hoc ostendere
debet: multae enim causae sunt ad exhibendum agendi.
Quodsi ad exhibendum agatur, reus contumax iureiur-
rando actoris condemnatur, iudice quantitatem defi-
niente, quam actor iurando excedere non potest.

8. Cyr. [l. 3 pr. §. 1. 2]. Omnia argumenta rei actor
dicere debet. Agit non solum dominus, sed et alius.
Contumax iuriurando in litem cum taxatione ob-
noxius est.

9. [Steph. ad l. 3 §. 1 verb: multae sint causae.]
Quas exponit post sequens thema.

10. Anon. [ad l. 3 §. 2]. Similiter lib. XII tit. 3
dig. 2, ubi tamen taxationis non meminit. Lege lib. VI
tit. 1 dig. 68.

11. [Steph. index l. 3 §. 3. 4. 5. 6. 7]. Ad exhiben-
dum actio personalis est, et competit ei, qui acturus
est qualicumque in rem actione, sive tamquam dominus
agat sive tamquam creditor Serviana sive hypothecaria.
Etiam qui usumfructum habet, et qui interdicto acturus
est, recte desiderat per ad exhibendum actionem rem,
de qua agit, produci. Et si optio alicui servi vel
alius rei legata sit, recte ad exhibendum agit, ut ex

74) Deest in Cod.

e) in textu adscriptum.

75) Haec uno tenore Cod. praecedentibus iungit.

d) Habetur etiam apud Heimb. II p. 173.